

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

КВАЛІФІКАЦІЙНА БАКАЛАВРСЬКА РОБОТА

Спінової Яніни Олександрівни
(прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

на тему	Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства (повна назва теми)
за матеріалами	Публічне акціонерне товариство «АрселорМіттал Кривий Ріг» (повна назва бази дослідження)
науковий керівник	к.е.н., доцент _____ Ізмайлова Н.В. (наук. ступінь, вчене звання) (підпис) (прізвище, ініціали)

Робота допущена до захисту в ЕК
Протокол засідання кафедри
від 18 червня 2026р. № 13
Завідувач кафедри _____
(підпис)
_____ О.В.Неізвестна
к.е.н., доцент Ініціали, прізвище
Наук. ступінь, вчене звання

Кривий Ріг – 2026

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТЕХНОЛОГІЙ

ННІ/факультет	<i>інститут економіки та бізнес-освіти</i>
Кафедра	<i>фінансів і бухгалтерського обліку</i>
Спеціальність	<i>072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок»</i>
Форма навчання	<i>денна</i>

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Завідувач кафедри _____ *О.В.Неізнєстна*
(підпис) (Прізвище, ініціали)
« 06 » квітня 2026 року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ БАКАЛАВРСЬКУ РОБОТУ

1. Тема роботи «Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства»

Керівник роботи кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів і бухгалтерського обліку Ізмайлова Наталія Вадимівна

затверджені наказом закладу вищої освіти від « 06 » квітня 2026 р. № 223-ст

2. Строк подання здобувачем роботи до «05» червня 2026 р.

3. Зміст кваліфікаційної роботи, об'єкт, предмет та мета дослідження:

Розділ 1. Теоретичні та методичні основи управління фінансовим станом підприємства; Економічна сутність фінансового підприємства та його значення; Нормативно-правове регулювання оцінки фінансового стану підприємства; Методичні підходи до аналізу та світовий досвід зміцнення фінансового стану.

Розділ 2. Фінансово-економічний аналіз та діагностика діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»; Організаційно-економічна характеристика підприємства та тренди його розвитку в сучасних умовах; Оцінка ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості компанії; Факторний аналіз та математичне моделювання фінансових результатів діяльності підприємства.

Розділ 3. Напрями оптимізації та стратегічні механізми зміцнення фінансового стану ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»; Управлінські рішення та адаптації міжнародного досвіду щодо покращення ліквідності й оборотності капіталу комбінату; Прогнозування фінансових результатів діяльності та оцінка економічного ефекту від реалізації заходів.

Об'єкт дослідження: процес формування, аналізу та стратегічного управління фінансовим станом промислового підприємства в умовах впливу кризових явищ на макроекономічне середовище.

Предмет дослідження: сукупність теоретико-методичних підходів та практичного інструментарію фінансової діагностики, спрямованих на оптимізацію фінансового стану ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Мета кваліфікаційної роботи: поглиблення теоретико-методичних засад та розробка практично спрямованих рекомендацій, спрямованих на удосконалення механізмів управління фінансовим станом промислового підприємства в умовах високої економічної невизначеності.

5. Дата видачі завдання « 06 » квітня 2026р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів МДР	Строк виконання етапів роботи	Відмітка керівника про виконання етапів (дата, підпис)
1	Затвердження плану КБР	до 25.03.2026	виконано
2	Підготовка розділу 1	до 15.04.2026	виконано
3.	Підготовка розділу 2	до 06.05.2026	виконано
4	Підготовка розділу 3	до 27.05.2026	виконано
5	Написання вступу та висновків до КБР, оформлення супровідних документів	до 01.05.2026	виконано
6	Подання електронного варіанту КБР керівнику для перевірки дотримання академічної доброчесності	до 05.06.2026	виконано
7	Перевірка тексту КБР на дотримання академічної доброчесності	08.06-16.06.2026	виконано
8	Отримання відгуку від наукового керівника	до 10.06.2026	виконано
9	Отримання рецензії	до 12.06.2026	виконано
10	Подання кваліфікаційної роботи на перегляд завідувачу кафедри	до 15.06.2026	виконано
11	Реєстрація завершеної кваліфікаційної роботи	до 17.06.2026	Реєстраційний № <u> </u> « <u>17</u> » <u>червня</u> 20 <u>26</u> р.
12	Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі	до 18.06.2026	виконано
13	Підготовка до захисту в ЕК	до 19.06.2026	виконано

Завдання підготував науковий керівник

(підпис)

Ізмайлова Н.В.
(прізвище та ініціали)

Завдання одержав

(підпис)

Спінова Я.О.
(прізвище та ініціали)

Декларація
про дотримання академічної доброчесності під час написання
кваліфікаційної бакалаврської роботи
здобувачем вищої освіти
Державного університету економіки і технологій

Я, Спінова Яніна Олександрівна, студентка 4 курсу, групи ФБС-23ск Державного університету економіки і технологій розумію і підтримую політику закладу із академічної доброчесності. Я не надавав(ла) і не одержував(ла) заборонену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело.

(підпис)

Спінова Яніна
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

10.06.2026
(дата)

ЗГОДА
на використання кваліфікаційної бакалаврської роботи

Я, Спінова Яніна Олександрівна, даю згоду на використання наданих матеріалів, а саме: внесення кваліфікаційної бакалаврської роботи у базу даних репозитарію Державного університету економіки і технологій; відтворення роботи чи її частини в електронній формі, не змінюючи її змісту; виготовлення електронних копій для постійного архівного зберігання; надання електронних копій роботи для відкритого доступу в мережі Internet Підтверджую, що розміщуючи роботу в репозитарії ДУЕТ, я не порушую прав третіх осіб.

(підпис)

Яніна Спінова
(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

10.06.2026

АНОТАЦІЯ

Спінова Я. О. Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства. – Рукопис.

Кваліфікаційна бакалаврська робота зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок». Державний університет економіки і технологій – Кривий Ріг, 2026.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню теоретико-методичних засад управління фінансовим станом підприємства та розробці практичних рекомендацій щодо його зміцнення. У роботі використано методи горизонтального, вертикального й коефіцієнтного аналізу, а також багатофакторне моделювання для оцінювання причинно-наслідкових зв'язків між параметрами фінансової стійкості та кінцевими результатами.

В роботі оцінено сучасний стан нормативно-правового регулювання оцінки фінансового стану в Україні в умовах воєнного стану. Проведено комплексний аналіз трендів розвитку, ліквідності та фінансової стійкості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022–2025 роки, який засвідчив перебування комбінату в зоні кризового стану. За допомогою регресійного моделювання доведено статистично значущий вплив коефіцієнтів поточної ліквідності та фінансової автономії на чистий фінансовий результат підприємства.

В роботі запропоновано системні рекомендації щодо фінансового відновлення комбінату. Обґрунтовано економічну доцільність конвертації внутрішньогрупового боргу в акціонерний капітал, впровадження гібридної логістичної моделі управління запасами та використання інструментів факторингу. Розраховано прогнозні показники рентабельності на 2026 рік, які підтвердили поступове скорочення збитковості.

Ключові слова: фінансовий стан, фінансова стійкість, ліквідність, платоспроможність, «золоте правило економіки», багатофакторна регресійна модель, конвертація боргу в капітал (DES), факторинг, робочий капітал, ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

ЗМІСТ

	Стор.
Вступ	6
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА	9
1.1 Економічна сутність фінансового підприємства та його значення	9
1.2 Нормативно-правове регулювання оцінки фінансового стану підприємства	16
1.3 Методичні підходи до аналізу та світовий досвід зміцнення фінансового стану	23
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2 ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ДІАГНОСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»	33
2.1 Організаційно-економічна характеристика підприємства та тренди його розвитку в сучасних умовах	33
2.2 Оцінка ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості компанії	46
2.3 Факторний аналіз та математичне моделювання фінансових результатів діяльності підприємства	59
Висновки до розділу 2	66
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА СТРАТЕГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»	68
3.1 Управлінські рішення та адаптація міжнародного досвіду щодо покращення ліквідності й оборотності капіталу комбінату	68

3.2	Прогнозування фінансових результатів діяльності та оцінка економічного ефекту від реалізації заходів	79
	Висновки до розділу 3	87
	ВИСНОВКИ	89
	СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	92
	ДОДАТКИ	100

ВСТУП

Сучасний етап розвитку національної економіки України супроводжується безпрецедентними викликами, зумовленими тривалою геополітичною нестабільністю руйнуванням усталених логістичних шляхів, енергетичною кризою та пошкодженням виробничої інфраструктури. У цих умовах забезпечення фінансової стійкості промислових підприємств перестає бути суто внутрішньокорпоративним завданням і трансформується у фактор економічної безпеки держави. Гірничо-металургійний комплекс, традиційно виступаючи фундаментом української індустрії, є ключовим генератором валютної виручки, джерелом формування бюджетних надходжень та гарантом збереження значного сегмента ринку праці. Однак функціонування таких містоутворюючих об'єктів, як ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», сьогодні вимагає виходу за межі традиційних парадигм фінансового менеджменту.

Фінансовий стан промислового підприємства в умовах воєнного стану втрачає статус статичного показника результативності минулих періодів, перетворюючись на інтегральну характеристику його життєздатності. Цей показник прямо відображає здатність суб'єкта господарювання до швидкої адаптації в умовах стресового середовища, спроможність підтримувати безперервність критично важливих технологічних циклів та створювати передумови для подальшого відновлення. Водночас наявна науково-методична база аналізу фінансового стану часто виявляється неспроможною адекватно оцінити вплив неринкових факторів – таких, як фізичне знищення активів, непередбачувані логістичні блокади або різке коливання цін на енергоносії.

сценарного прогнозування та оцінки ризиків у довгостроковій перспективі.

Розробка прикладних механізмів фінансового відновлення, здатних згладити вплив зовнішніх екзогенних шоків, є критично важливою для збереження інвестиційної привабливості та виробничого потенціалу флагманів вітчизняної промисловості. Саме необхідність наукового обґрунтування таких інструментів, їх адаптація до специфіки операційної діяльності ПАТ

«АрселорМіттал Кривий Ріг» та пошук оптимальних шляхів виходу з кризового стану зумовили вибір теми даного дослідження, її теоретичне значення та прикладну спрямованість.

Метою кваліфікаційної роботи є поглиблення теоретико-методичних засад та розробка практично спрямованих рекомендацій, спрямованих на удосконалення механізмів управління фінансовим станом промислового підприємства в умовах високої економічної невизначеності. Як базовий об'єкт для апробації запропонованих підходів обрано ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», діяльність якого дозволяє комплексно проаналізувати виклики, що постають перед лідерами вітчизняного гірничо-металургійного комплексу.

Для реалізації поставленої мети автором вирішено низку взаємопов'язаних завдань. Передусім здійснено теоретичне узагальнення економічної сутності фінансового стану як багатокритеріальної системи, що дозволило систематизувати існуючі наукові підходи до його оцінювання з огляду на сучасні ринкові реалії. Окрему увагу приділено дослідженню нормативно-правового поля, що регламентує облік та аналіз фінансових результатів в Україні, зокрема з акцентом на специфічні трансформації, спричинені правовим режимом воєнного стану.

На основі отриманих теоретичних висновків проведено глибоку аналітичну діагностику фінансово-економічного стану ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за період 2022–2025 років, у межах якої було детально оцінено рівень ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості товариства. Значну роль у дослідженні відіграє побудова математичної моделі, що дозволяє виявити кількісну залежність фінансових результатів підприємства від показників фінансової автономії та ліквідності. Підсумковим етапом роботи стало формування прикладних стратегічних механізмів, спрямованих на зміцнення фінансового потенціалу комбінату, зокрема через оптимізацію управління оборотними активами та впровадження ефективних інструментів реструктуризації наявних зобов'язань.

Об'єктом даного наукового дослідження виступає процес формування,

аналізу та стратегічного управління фінансовим станом промислового підприємства в умовах впливу кризових явищ на макроекономічне середовище. Предметом роботи є сукупність теоретико-методичних підходів та практичного інструментарію фінансової діагностики, спрямованих на оптимізацію фінансового стану ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг».

Для досягнення мети роботи було застосовано комплекс загальнонаукових та спеціальних методів пізнання. Зокрема, використано методи системного та порівняльного аналізу для вивчення наукових поглядів на сутність фінансового стану; методи горизонтального та вертикального фінансового аналізу – для оцінки динаміки і структури балансових показників; метод коефіцієнтів – для діагностики платоспроможності; метод трифакторної моделі – для ідентифікації типу фінансової стійкості; а також методи економіко-математичного моделювання та багатофакторна кореляційно-регресійна модель – для прогнозування впливу ключових чинників на результативність діяльності.

Інформаційну базу дослідження сформовано на основі чинних законодавчих актів України, національних та міжнародних стандартів фінансової звітності, наукових доробків вітчизняних і закордонних вчених у галузі фінансового менеджменту, а також офіційних даних фінансової звітності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за період 2022–2025 років.

Наукова новизна та практичне значення одержаних результатів полягають в обґрунтуванні переходу підприємства від стратегії реактивного антикризового управління до моделі проактивного фінансового відновлення. Ці рекомендації можуть бути ефективно використані управлінським персоналом комбінату для подолання хронічної збитковості та відновлення фінансової рівноваги. Практична реалізація розроблених рішень дозволить вивільнити значні обсяги оборотних коштів та суттєво скоротити витрати на обслуговування боргового навантаження, що є необхідною передумовою для стабілізації діяльності підприємства в умовах післявоєнного відновлення національної економіки.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВИМ СТАНОМ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність фінансового стану та його значення

В сучасних умовах розвитку економіки, що характеризуються високим рівнем невизначеності та динамічністю ринкового середовища, особливої актуальності набуває оцінка фінансових можливостей підприємства. Фінансовий стан підприємства виступає інтегральною характеристикою результатів його діяльності та рівня фінансової стійкості.

В умовах трансформації економічного середовища, що супроводжується зростанням невизначеності, волатильністю фінансових ринків та посиленням конкурентної боротьби, зміст цього поняття набуває більш складного та багатовимірного характеру. Воно виходить за межі традиційного облікового трактування та формується як комплексна система взаємопов'язаних характеристик що відображають як результати функціонування підприємства, так і його стратегічні можливості. [6; 7]

Фінансовий стан підприємства є не лише наслідком реалізації попередніх господарських процесів, але й визначальним чинником формування майбутніх управлінських рішень. Він характеризує рівень ефективності використання фінансових ресурсів, здатність суб'єкта господарювання своєчасно виконувати свої зобов'язання, забезпечувати фінансову рівновагу та адаптуватися до впливу зовнішніх і внутрішніх факторів. [10; 11] У системі стратегічного управління фінансовий стан набуває особливого значення, оскільки саме на його основі визначаються напрями інвестування, джерела фінансування та пріоритети розвитку підприємства. [12; 13]

Для об'єктивного оцінювання важливості та сучасного стану вітчизняного гірничо-металургійного комплексу варто звернутися до офіційних статистичних даних виробництва основних видів металопродукції за період 2022-2025 років.

Геополітична криза, руйнування логістичних ланцюгів через блокування морських портів та систематичні пошкодження енергетичної інфраструктури безпосередньо відбилися на обсягах виплавки та чавуну (Рис. 1.1)

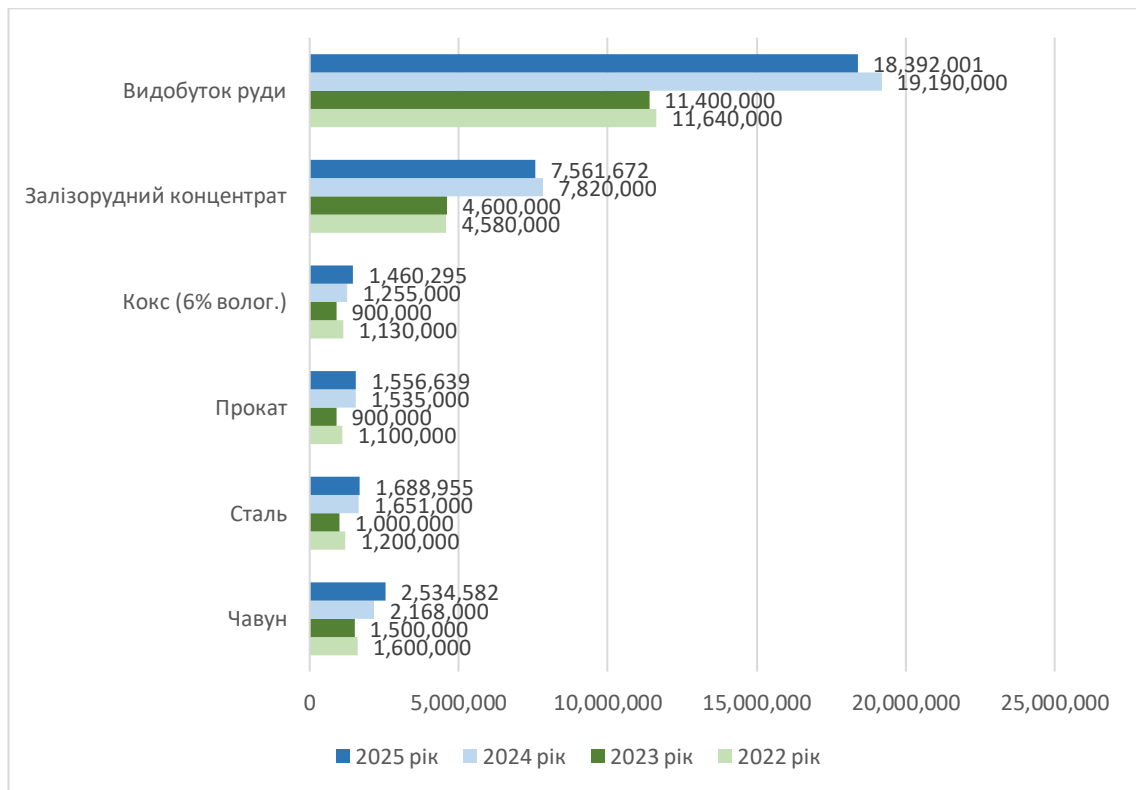

Рис. 1.1 Динаміка виробництва основних видів металопродукції в Україні за 2022-2025 роки (тонн)

Джерело: сформовано на основі [23; 24; 25]

Статистичні дані дають змогу оцінити роботу найбільшого гірничо-металургійного комбінату України в умовах воєнної та економічної кризи. Траєкторія виробництва тут чітко поділяється на три етапи. Спочатку, у 2022–2023 роках, через морську блокаду, руйнування логістики та дефіцит електроенергії відбувся глибокий спад: випуск чавуну знизився на 6,25%, сталі - на 19,01%, а прокату - на 18,96%, через що завод працював лише на чверть сили. [23]

Проте вже у 2024 році розпочалося стрімке відновлення завдяки відкриттю альтернативних чорноморських шляхів та адаптації управління - виробництво чавуну зросло на 44,53% (до 2 168 000 тонн), а сталі й прокату - на 69,88% та 72,19% відповідно. У 2025 році темпи очікувано сповільнилися через

технологічні межі та дорогу імпорту електрику: виплавка чавуну додала ще 16,91% (до 2 534 582 тонн), тоді як обсяги сталі (+2,30%) і прокату (+1,41%) майже вирівнялися. [25]

Загалом аналіз підтверджує стійкість ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» до екстремальних умов. Порівняно з кризовим 2022 роком підприємство подолато перший шок - випуск чавуну збільшився на 58,41%, сталі - на 40,75%, а прокату - на 41,51%. Водночас комбінат усе ще не досяг своїх довоєнних обсягів, а його подальший розвиток цілковито залежить від здешевлення перевезень, стабільності енергосистеми та безпекової ситуації в регіоні. [23; 24]

Водночас складність і багатогранність цієї економічної категорії обумовлюють існування різних наукових підходів до інтерпретації, що зумовлює необхідність їх систематизації та критичного аналізу.

Економічна сутність фінансового стану підприємства у науковій літературі розкривається через багатогранність підходів, кожен з яких акцентує увагу на окремих аспектах функціонування капіталу. [15] Традиційно фінансовий стан розглядається як комплексна економічна категорія, що характеризує на певну дату спроможність підприємства забезпечувати фінансування своєї діяльності, а також рівень його прибутковості, ліквідності та фінансової стійкості. Теоретичний аналіз дає змогу виокремити низку основних концепцій, які формують сучасний науковий підхід до трактування цієї категорії.

Перший підхід ґрунтується на ресурсній концепції, відповідно до якої фінансовий стан визначається, як ступінь забезпеченості підприємства необхідними фінансовими ресурсами та ефективність їхнього розміщення з метою здійснення результативної господарської діяльності й своєчасного виконання грошових зобов'язань. у межах цього підходу ключове значення має аналіз обсягу та структури власного і залученого капіталу, а також ефективності його перетворення в активи підприємства. Така інтерпретація підкреслює, що за відсутності достатньої ресурсної бази підприємство не здатне повноцінно реалізовувати виробничу програму та підтримувати належний рівень платоспроможності. [63]

Другий підхід - результативна концепція, яка розглядає фінансовий стан як підсумковий результат функціонування всієї системи зовнішніх і внутрішніх фінансових взаємовідносин підприємства. У межах цього підходу фінансовий стан трактується як узагальнений результат операційної, інвестиційної та фінансової діяльності. За умови ефективного ведення господарської діяльності, формування прибутку та його раціонального використання підприємство характеризується стабільно високим рівнем фінансового стану. Таким чином, фінансовий стан виступає своєрідним «відображенням» ефективності управлінських рішень. [52; 53]

Третя концепція є кругообіговою, тобто тією, що зосереджується на динамічному характері руху капіталу. Відповідно до цього підходу фінансовий стан відображає стадію перебування капіталу в процесі його кругообігу, а також здатність підприємства до саморозвитку на певний момент часу. Даний підхід, який підтримується значною частиною вітчизняних науковців, підкреслює, що фінансовий стан не є сталою величиною, а постійно змінюється внаслідок послідовного переходу капіталу з грошової форми у виробничу, товарну і знову у грошову. [42; 43]

Четверта концепція - структурно-балансова, тобто визначає фінансовий стан як співвідношення між структурою активів і пасивів підприємства, тобто між його майном та джерелами його формування. Цей підхід є найбільш прикладно-орієнтованим, оскільки дозволяє на основі аналізу балансових пропорцій оцінити рівень ліквідності, платоспроможності та фінансової незалежності суб'єкта господарювання. [36; 66]

З огляду на різноманітність наукових підходів до трактування економічної сутності фінансового стану підприємства, доцільним є їх узагальнення та систематизація. Це дозволяє виокремити характерні ознаки кожного підходу, визначити їхні відмінності та встановити основні напрями дослідження фінансового стану підприємства. Узагальнену характеристику розглянутих підходів наведено в таблиці 1.1

Основні підходи до визначення фінансового стану підприємства

Підхід до визначення	Сутнісна характеристика	Пріоритетний об'єкт аналізу	Ключові представники
Ресурсний	Міра забезпеченості фінансовими їх розміщення	Наявність та структура капіталу	Крамаренко Г. О. Чорна О. Є.
Результативний	Наслідок елементів фінансових відносин	Ефективність фінансової діяльності	Білик М. Д., Крухмальов О. В.
Кругообіговий	Стан капіталу в процесі його постійного руху та трансформації	Швидкість обороту та саморозвиток	Савицька Г. В., Прокопенко І. Ф.
Структурно-балансовий	Рівень збалансованості між активами та джерелами їх фінансування	Співвідношення активів і пасивів	А. М. Подерьогін, А. Лахтіонова
Системний	Комплексна система показників ліквідності, стійкості та рентабельності	Інтегральна оцінка діяльності	Поддерьогін А. М. Коробов М. Ф.

Джерело: сформовано на основі [36; 43; 53]

За даними таблиці 1.1, кожен із розглянутих підходів зосереджує увагу на окремих аспектах фінансового стану підприємства, що підтверджує його складний і багатогранний характер. Водночас жоден із підходів не дає вичерпної характеристики цієї категорії, що зумовлює необхідність їх комплексного застосування в процес аналізу.

Подальший розвиток теоретичних уявлень про фінансовий стан підприємства сприяв формуванню сучасних підходів, які поєднують елементи різних концепцій. Зокрема, фінансовий стан дедалі частіше розглядається як рівень збалансованості структури активів і капіталу підприємства, а також ефективність їх використання. Це свідчить про те, що важливим є не лише наявність фінансових ресурсів, а й ступінь узгодженості їх використання для досягнення стратегічних цілей підприємства. [51]

Водночас, попри наявність узагальнених підходів до розуміння фінансового стану підприємства, у науковій літературі відсутнє єдине визначення цієї економічної категорії, що зумовлює необхідність більш

детального розгляду наукових поглядів різних авторів. [60]

Аналіз наукових праць свідчить про наявність різних підходів до визначення сутності фінансового стану підприємства, що зумовлює активну наукову дискусію з цього питання. Відсутність єдиного визначення має не лише термінологічний, а й методичний характер, оскільки обране трактування впливає на підходи до оцінки та управління діяльністю підприємства. [52; 54]

Фінансовий стан можна окреслити як комплексний показник, що демонструє збалансованість ресурсів та ефективність їх застосування. Водночас автори аналізують це поняття через різні підходи: М. Д. Білик приділяє увагу реальній та потенційній спроможності фінансування спрямовуючись на майбутній потенціал підприємства.

Своєю чергою І. О. Бланк наголошує на поєднанні структури капіталу з результативністю діяльності, тоді як І. Ф. Прокопенко фокусується на здатності до розширення діяльності, виділяючи пріоритетні запаси експансії та сталого зростання. [6; 7]

Таблиця 1.2

Порівняльний аналіз поглядів провідних авторів

Автор	Ключовий елемент дефініції	Особливість підходу
Білик М. Д.	Реальна та потенційна спроможність фінансування	Орієнтація на майбутній потенціал
Бланк І. О.	Збалансованість та ефективність використання	Поєднання структури та результативності
Прокопенко І. Ф.	Здатність до розширення діяльності	Наголос на експансії та зростанні

Джерело: сформовано на основі [15; 52; 64]

Підсумовуючи полеміку, можна зазначити, що сучасні уявлення еволюціонують від вузьких облікових трактувань до ширших, орієнтованих на довгостроковий розвиток. Нині фінансовий стан розглядається не лише як характеристика наявних ресурсів, а як складна система, що визначає спроможність підприємства функціонувати й розвиватися в умовах конкуренції.

На мою думку, фінансовий стан підприємства доцільно розглядати, як

узагальнену характеристику рівня збалансованості його ресурсів і джерел їх формування, а також ефективності їх використання у процесі господарської діяльності. При цьому важливим є не лише наявний обсяг фінансових ресурсів, а й здатність підприємства раціонально їх узгоджувати відповідно до стратегічних цілей і забезпечувати подальший розвиток. Такий підхід дає змогу поєднати як поточну оцінку фінансових можливостей, так і перспективи їх зміцнення, що є необхідною умовою стабільного функціонування підприємства в сучасних економічних умовах.

Отже визначена економічна сутність фінансового стану підприємства зумовлює його важливу роль у забезпеченні ефективного функціонування суб'єкта господарювання. Він виступає не лише об'єктом управління, а й інструментом оцінювання результатів діяльності та підґрунтям для формування стратегічних рішень. У сучасних умовах його значення поширюється на всі напрями діяльності підприємства, виходячи за межі суто фінансової сфери.

Оцінка фінансового стану є важливою передумовою прийняття управлінських рішень, оскільки дає змогу визначити ефективність використання ресурсів, рівень платоспроможності та обґрунтувати напрями розвитку. Вона забезпечує своєчасне реагування на зміни зовнішнього середовища, слугує базою для планування і прогнозування, а також впливає на інвестиційну привабливість підприємства. Крім того, аналіз структури капіталу сприяє досягненню його оптимального співвідношення та підвищенню ефективності використання фінансових ресурсів.

Фінансовий стан підприємства є непростою цілісною характеристикою, що виходить за межі звичайного обліку та відображає стратегічні перспективи, результативність використання ресурсів та рівень прибутковості. Через багатогранність цієї категорії в науковій літературі виділяють декілька поглядів на її трактування, зокрема ресурсний, результативний, кругообіговий, структурно-балансовий та системний, кожен з яких акцентує увагу на окремих аспектах функціонування капіталу. Практична оцінка фінансового стану є важливим інструментом стратегічного управління, антикризового менеджменту

та забезпечення економічної безпеки, що підтверджується досвідом вітчизняних підприємств в умовах воєнної кризи.

Оскільки жоден із теоретичних поглядів не є вичерпним, доцільним є їх комплексне застосування, що дозволяє поєднати поточну оцінку збалансованості активів і пасивів із прогнозуванням перспектив розвитку суб'єкта господарювання.

1.2 Нормативно-правове регулювання оцінки фінансового стану підприємства

У сучасних умовах глобалізації економічних процесів та нестабільності інституційного середовища питання об'єктивного визначення фінансового стану підприємств набуває особливої актуальності. Фінансовий стан виступає не лише внутрішнім показником результативності управлінських рішень, а й важливим критерієм оцінювання діяльності підприємства для зовнішніх заінтересованих сторін, зокрема інвесторів, кредиторів і державних органів регулювання. [52]

Теоретичний аналіз нормативно-правової системи України засвідчує її складну багаторівневу побудову, яка ґрунтується на поєднанні національних підходів до ведення бухгалтерського обліку та поступовому впровадженні положень міжнародних стандартів фінансової звітності. [33]

Фінансовий стан підприємства як об'єкт нормативного регулювання розглядається як складна економічна категорія, що характеризує якісні результати виробничо-господарської та фінансової діяльності суб'єкта господарювання. У науковій літературі відсутній єдиний підхід до трактування цього поняття, однак більшість дослідників і положень нормативно-правових актів розглядають його як систему взаємопов'язаних показників, які відображають наявність, структуру розміщення та ефективність використання фінансових ресурсів. [33; 36]

Нормативне середовище акцентує увагу на тому, що фінансовий стан

визначається здатністю підприємства забезпечувати фінансування своєї діяльності, своєчасно виконувати фінансові зобов'язання та підтримувати платоспроможність у довгостроковій перспективі. У цьому контексті він безпосередньо пов'язаний із результативністю руху фінансових ресурсів, а його стабільність розглядається як одна з ключових передумов безперервного функціонування підприємства в умовах ринкової економіки. [66]

Відповідно до методичних підходів, що застосовуються в національній практиці оцінювання фінансового стану підприємств, його аналіз передбачає врахування низки взаємопов'язаних складових. Насамперед, важливе значення має прибутковість, яка відображає здатність суб'єкта господарювання формувати чистий дохід достатній для забезпечення власного розвитку, самофінансування та виконання зобов'язань щодо розподілу прибутку. Не менш суттєвим є рівень збалансованості структури капіталу, що передбачає досягнення раціонального співвідношення між власними та залученими джерелами фінансування, а також між довгостроковими активами і оборотними засобами. [15; 66]

Окрему роль відіграють показники платоспроможності та ліквідності, які характеризують можливість підприємства своєчасно виконувати поточні фінансові зобов'язання за рахунок наявних високоліквідних активів. Крім того, важливим елементом є ділова активність, що відображає інтенсивність використання ресурсів підприємства та швидкість їх обороту, дозволяючи оцінити ефективність операційної діяльності в цілому. [54]

Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку (П(СБО)) формують базовий рівень нормативного регулювання бухгалтерського обліку в Україні та визначають єдині підходи до складання фінансової звітності. Саме ці стандарти встановлюють методологічні засади підготовки звітної інформації, яка виступає основним джерелом даних для подальшого аналізу фінансового стану підприємства. [33]

Законодавча база, насамперед Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», встановлює обов'язкові вимоги до формування та подання фінансової інформації суб'єктами господарювання. Однією з

ключових норм цього Закону є забезпечення користувачів звітності повною, достовірною та неупередженою інформацією про фінансові результати діяльності підприємства, його майновий стан та джерела формування ресурсів. Такий підхід спрямований на підвищення прозорості діяльності підприємств і створення умов для об'єктивного оцінювання їх фінансового стану з боку зовнішніх і внутрішніх користувачів, зокрема інвесторів, кредиторів, державних органів та управлінського персоналу. [33]

У цьому контексті фінансова звітність виступає не лише формальним елементом облікової системи, а важливим аналітичним інструментом, який забезпечує інформаційну основу для прийняття управлінських, інвестиційних та кредитних рішень. Її значення полягає в узагальненні даних бухгалтерського обліку та представленні їх у стандартизованій формі, що дає змогу здійснювати порівняння показників у динаміці та між різними суб'єктами господарювання.

Таблиця 1.3

Характеристика основних форм фінансової звітності

Форма звітності	Роль в оцінці фінансового стану	Ключові показники
Баланс (Звіт про фінансовий стан)	Відображає майновий стан та структуру капіталу на певну дату	Активи, зобов'язання, власний капітал
Звіт про фінансові результати	Характеризує ефективність діяльності за звітний період	Доходи, витрати, прибуток/збиток
Звіт про рух грошових коштів	Дозволяє оцінити чистий приплив/відтік готівки та здатність генерувати кошти	Операційний, інвестиційний, фінансовий рух коштів
Звіт про власний капітал	Розкриває зміни у структурі власності та рівень реінвестування прибутку	Статутний капітал, резерви, нерозподілений прибуток

Джерело: сформовано на основі [33]

Зокрема, П(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» деталізує склад і структуру основних форм фінансової звітності, визначаючи їх призначення та взаємозв'язок. До таких форм належать, зокрема, баланс, звіт про фінансові результати, звіт про рух грошових коштів та звіт про власний капітал. Кожна з них виконує окрему аналітичну функцію: баланс відображає майновий стан підприємства на певну дату, звіт про фінансові результати характеризує

ефективність діяльності за період, а інші форми доповнюють загальну картину, розкриваючи рух грошових потоків та зміни у структурі власного капіталу. [54]

Таким чином, положення П(С)БО 1 забезпечують системність і взаємопов'язаність Фінансової інформації, що дозволяє формувати комплексне уявлення про фінансовий стан підприємства та є основою для його подальшого економічного аналізу.

Як видно з наведених даних, кожна форма фінансової звітності виконує окрему аналітичну функцію та відображає різні аспекти діяльності підприємства. Їх комплексне використання дає змогу сформувати цілісне уявлення про фінансовий стан суб'єкта господарювання, оцінити рівень його ліквідності, прибутковості, фінансової стійкості та ефективності використання ресурсів.

Запровадження міжнародних стандартів фінансової звітності в Україні для підприємств, що мають суспільну значущість, суттєво трансформувало підходи до оцінювання фінансового стану. [16] На відміну від більш формалізованих національних стандартів бухгалтерського обліку, міжнародні стандарти ґрунтуються на принциповому підході що передбачає використання професійного судження при формуванні фінансової інформації. [33]

Концептуальні засади міжнародних стандартів фінансової звітності суттєво впливають на підходи до аналізу фінансового стану підприємства. Основною метою складання звітності відповідно до цих стандартів є формування інформації, яка є корисною для широкого кола користувачів у процесі прийняття економічних рішень. Такий підхід спрямований на підвищення якості аналітичних даних та забезпечення їх практичної значущості.

Зокрема, міжнародні стандарти висувають низку вимог до фінансової інформації. По-перше, вона має бути доречною, тобто володіти здатністю впливати на рішення користувачів, виконуючи як прогностичну, так і підтверджувальну функції. [55]

По-друге, значна увага приділяється оцінці активів за справедливою вартістю, що передбачає орієнтацію на ринкові умови, а не лише на історичну собівартість, і дозволяє більш об'єктивно визначити реальну вартість ресурсів

підприємства на певний момент часу. Крім того, важливим принципом є пріоритет економічного змісту над юридичною формою, відповідно до якого господарські операції відображаються з урахуванням їх фактичної сутності, що сприяє підвищенню достовірності показників та зменшує можливості їх викривлення. [73]

Незважаючи на процеси конвергенції, між національними та міжнародними стандартами залишаються теоретичні розбіжності, що впливають на результати оцінки.

Міжнародні стандарти фінансової звітності орієнтовані передусім на потреби інвесторів, у зв'язку з чим оцінювання фінансового стану за цими стандартами відзначається більшою вимогливістю та обережністю. Такий підхід сприяє підвищенню рівня довіри до фінансової інформації з боку учасників міжнародних ринків капіталу. [23]

Таблиця 1.4

Порівняльний аспект оцінки за П(С)БО та МСФЗ

Параметр порівняння	Підхід П(С)БО	Підхід МСФЗ	Вплив на оцінку фінансового стану
Оцінка активів	Переважно історична собівартість	Широке використання справедливості вартості	МСФЗ дають актуальну картину капіталізації
Дебіторська заборгованість	Оцінка за чистою реалізаційною вартістю	Модель очікуваних кредитних збитків	МСФЗ раніше виявляють ризики втрати ліквідності
Оренда (лізинг)	Поділ на фінансову та операційну	Капіталізація майже всіх видів оренди	За МСФЗ зростає сума зобов'язань, що знижує показники платоспроможності
Дисконтування	Застосовується обмежено	Обов'язкове для довгострокових зобов'язань	Впливає на оцінку реальної вартості боргів у часі

Джерело: сформовано на основі [33].

Аналіз сучасної наукової літератури та чинної нормативної практики дає підстави виокремити низку проблем, які ускладнюють формування об'єктивної оцінки фінансового стану підприємств в Україні.

Першою з них є відсутність єдиної методологічної бази. Попри наявність різних підходів до оцінювання, розроблених Національним банком України,

Міністерством фінансів та Фондом державного майна, в державі не сформовано уніфікованої системи комплексної оцінки, яка б застосовувалася на обов'язковій основі для всіх суб'єктів господарювання. [34; 36] У результаті це призводить до ситуацій, коли фінансовий стан одного й того самого підприємства може оцінюватися по-різному залежно від обраної методики - від фінансово стійкого до такого, що перебуває на меж неплатоспроможності. [60]

Другою суттєвою проблемою є наявність суперечностей між нормами бухгалтерського обліку та податкового законодавства. Податкові правила часто не узгоджуються з принципами міжнародних стандартів фінансової звітності, зокрема щодо застосування дисконтування або формування резервів. Це зумовлює необхідність ведення паралельних облікових систем, що ускладнює аналітичну роботу та спотворює реальне уявлення про фінансові результати діяльності підприємства, зокрема показники прибутковості та рентабельності. [16]

Окрему групу проблем становлять виклики, пов'язані з адаптацією нормативного регулювання до умов воєнного стану. Зокрема, значних ускладнень набуває оцінка та переоцінка активів у випадках їх втрати або пошкодження, особливо на тимчасово окупованих територіях. Відсутність чітких і оперативних процедур їх списання або знецінення може призводити до викривлення реальної картини фінансового стану підприємств. Крім того, тимчасове пом'якшення регуляторних вимог з боку держави, спрямоване на підтримку бізнесу, хоча й має позитивний антикризовий ефект водночас знижує точність оцінки фінансових ризиків і платоспроможності суб'єктів господарювання. [10] Також потребують удосконалення підходи до правового регулювання процедур банкрутства та фінансового оздоровлення підприємств, що зазнали втрат унаслідок воєнних дій. [69]

Ще однією проблемою є переважно формальний та епізодичний характер фінансової діагностики на практиці. У більшості випадків аналіз фінансового стану здійснюється періодично - переважно у межах звітності або за запитом зовнішніх користувачів що не забезпечує безперервного моніторингу

фінансових показників. Водночас відсутність законодавчо закріплених механізмів постійного спостереження за фінансовими індикаторами обмежує можливості своєчасного виявлення кризових тенденцій. Додатково слід зазначити, що застосовувані в державних методиках підходи переважно базуються на кількісних показниках і недостатньо враховують якісні та динамічні чинники зовнішнього середовища. [54]

Удосконалення правового забезпечення оцінювання фінансового стану підприємств потребує комплексного та системного підходу, спрямованого на усунення наявних суперечностей і підвищення узгодженості регуляторної бази. Насамперед йдеться про необхідність гармонізації термінологічного апарату. У чинному законодавстві доцільно чітко закріпити зміст таких базових категорій, як «фінансовий стан», «фінансова стійкість» і «платоспроможність», що дозволить мінімізувати різночитання та забезпечити єдність їх використання в різних нормативних актах і методичних документах.

Важливим кроком також є формування єдиного підходу до проведення фінансового аналізу. Йдеться про розроблення на рівні Міністерства фінансів узагальнених методичних положень, які б поєднували прогресивні положення міжнародних стандартів фінансової звітності та особливості національної системи бухгалтерського обліку. [34] Такий документ міг би стати уніфікованою основою для здійснення комплексної оцінки фінансового стану підприємств різних форм власності. [36]

Окрему увагу слід приділити підвищенню ролі незалежного аудиторського контролю. Посилення значення аудиторського висновку як інструмента підтвердження достовірності фінансової інформації сприятиме підвищенню довіри до результатів оцінювання та може бути враховане при формуванні державних або кредитних рейтингів підприємств.

Нормативно-правове забезпечення оцінки фінансового стану в Україні має багаторівневу систему, яка ґрунтується на поєднанні національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку та поступовому пристосуванні МСФЗ. Фінансова звітність є основним засобом діагностики, де баланс звіт про прибутки

та збитки й інші форми надають цілісну інформацію для ухвалення управлінських та кредитних рішень. Водночас аналіз показав низку викликів, включаючи відсутність єдиної методичної основи, розбіжності між обліковими та податковими правилами, а також недостатнє пристосування норм до умов воєнного часу. Це вимагає узгодження термінології, створення спільних методичних настанов та посилення ролі аудиту. Виявлені недоліки та теоретичні відмінності підкреслюють важливість глибокого дослідження сучасних аналітичних підходів та світового досвіду.

1.3 Методичні підходи до аналізу та світовий досвід зміцнення фінансового стану

Теоретичне осмислення фінансового стану підприємства в сучасних умовах розвитку економіки потребує застосування комплексного підходу, що поєднує базові положення фінансового менеджменту з актуальними вимогами нормативно- правового регулювання. Фінансовий стан виступає ключовою характеристикою ділової активності та надійності суб'єкта господарювання, визначаючи рівень його конкурентоспроможності, платоспроможності та здатності до ефективної взаємодії з контрагентами.

У науковій літературі дана категорія трактується як багатовимірна система, що відображає можливості підприємства підтримувати фінансову рівновагу, адаптуватися до змін внутрішнього і зовнішнього середовища та забезпечувати стале функціонування в довгостроковій перспективі. Водночас фінансовий стан розглядається як основа виконання зобов'язань перед державою, партнерами та іншими учасниками економічних відносин. [18]

Забезпечення належного рівня фінансового стану має значення не лише нарівні окремого підприємства, а й у ширшому макроекономічному контексті, оскільки стійкість господарюючих суб'єктів безпосередньо впливає на загальну стабільність економічної системи та і здатність протидіяти зовнішнім викликам.

[19]

Методологія аналізу фінансового стану ґрунтується на системі принципів і аналітичних інструментів, які забезпечують перетворення даних фінансової звітності у структуровану інформацію, необхідну для обґрунтування управлінських рішень стратегічного характеру. У наукових дослідженнях виділяють широкий спектр методів фінансового аналізу, які класифікуються залежно від рівня їх складності об'єкта дослідження та використовуваного інструментарію. [52; 54]

Одним із найпоширеніших є метод фінансових коефіцієнтів, який базується на розрахунку відносних показників. Його основна перевага полягає у можливості усунення впливу масштабів Діяльності підприємства, що забезпечує коректність порівняльного та динамічного аналізу. У межах цього підходу показники, як правило, групуються за основними напрямками: майновий стан, фінансова стійкість, ліквідність і платоспроможність, рентабельність та ділова активність. Водночас у науковій літературі підкреслюється, що використання виключно коефіцієнтного аналізу може обмежувати глибину дослідження через статичний характер фінансової звітності та її інформаційні обмеження. [54; 60]

З метою формування більш цілісного уявлення про фінансовий стан застосовується інтегральний підхід який передбачає розрахунок узагальнюючого показника на основі сукупності окремих індикаторів Його теоретична цінність полягає у можливості одночасного врахування різноспрямованих фінансових характеристик підприємства. Схожим за логікою є бальний метод, що базується на порівнянні фактичних значень показників із нормативними орієнтирами з подальшим переведенням результатів у бальну шкалу Розширеним варіантом виступає спектрально-бальна оцінка, яка додатково враховує ступінь відхилення від оптимальних значень, що підвищує точність діагностики фінансових ризиків. [35; 55]

Матричні методи аналізу застосовуються для порівняльної оцінки підприємств або їх структурних підрозділів шляхом формування матриць стандартизованих показників. Такий підхід дозволяє, наочно визначити позицію

підприємства у конкурентному середовищі та окреслити можливі напрями стратегічного розвитку. Рейтингові методики, у свою чергу, ґрунтуються на ранжуванні підприємств за визначеними критеріями, що є особливо важливим для інвесторів та інших зовнішніх користувачів інформації при прийнятті рішень щодо вкладення капіталу. [55]

Таблиця 1.5

Характеристика методичних підходів до оцінювання фінансового стану підприємств

Методичний підхід	Теоретична сутність та інструмент	Аналітична цінність
Структурно-динамічний аналіз	Горизонтальний (зміна показників у часі) та вертикальний (структурні частки) аналіз агрегованого Балансу	Дозволяє швидко оцінити темпи зміни майна підприємства та джерел його формування, починаючи з базисного 2021 року.
Коефіцієнтний аналіз	Розрахунок відносних показників (ліквідності, фінансової стійкості, рентабельності)	Є базою для експрес-діагностики; отримані коефіцієнти легко порівнюються з загальноприйнятими нормативами.
Аналіз ділової активності	Розрахунок показників оборотності активів, капіталу та тривалості операційного циклу.	Допомагає оцінити швидкість перетворення ресурсів у грошову форму та перевірити виконання «золотого правила економіки»

Джерело: сформовано на основі: [51; 54; 60; 66]

Вихідним та фундаментальним етапом дослідження фінансового становища промислового об'єкта виступає здійснення структурно-динамічного аналізу його узагальненої фінансової звітності, насамперед Балансу (Звіту про фінансовий стан) [19]. Окреслений підхід поєднує два взаємопов'язані аналітичні прийоми: горизонтальне (повздовжнє) та вертикальне (структурне) оцінювання [54]. Повздовжній аналіз дає змогу оцінити зміни показників окремих статей або груп засобів і джерел їх формування у часі, окреслюючи абсолютні та відносні відхилення. Це дозволяє виявити загальні напрями

розвитку суб'єкта господарювання та масштаби трансформації його майнового потенціалу під дією чинників зовнішнього оточення. [51]

Водночас структурний аналіз орієнтований на з'ясування внутрішньої побудови капіталу підприємства шляхом розрахунку питомої ваги кожного елемента у загальному підсумку (валюти) балансу. Для великих металургійних підприємств із високим рівнем капіталоміскості таке оцінювання структури має вирішальне значення, оскільки дозволяє визначити пропорції між необоротними активами (виробничими потужностями) та оборотними активами 12. Зі сторони пасивів вертикальний аналіз відображає архітектуру фінансування діяльності, фіксуючи частку власного капіталу та залучених позикових ресурсів, що слугує безпосереднім підґрунтям для подальшого визначення фінансової незалежності суб'єкта господарювання [52].

Логічним продовженням структурно-динамічного огляду є застосування комплексного фінансового аналізу, який дозволяє поєднати дослідження внутрішніх результатів діяльності підприємства зі впливом факторів зовнішнього ринкового середовища. [2]

Особливе місце в цьому процесі посідає оцінювання майнового стану суб'єкта господарювання, що концентрується на аналізі доцільності, раціональності та ефективності вкладення фінансових ресурсів у довгострокові й поточні активи. Застосування такого різнобічного інструментарію дає змогу менеджменту не лише зафіксувати поточні результати, а й оперативно виявити приховані внутрішні резерви для зміцнення ринкових позицій. [51]

У межах реалізації прикладного коефіцієнтного аналізу фінансового стану першочергову увагу доцільно приділити дослідженню ліквідності, яка виступає одним із базових індикаторів загальної фінансової стійкості. Ліквідність як економічна категорія відображає здатність оборотних активів підприємства трансформуватися у грошову форму без суттєвих часових затримок та втрати своєї реальної вартості для своєчасного виконання наявних короткострокових зобов'язань. У фінансовій теорії ліквідність розглядається як фундаментальна передумова платоспроможності. Проте ці категорії не є тотожними:

платоспроможність свідчить про фактичну наявність грошових коштів на рахунках для здійснення розрахунків у конкретний момент, тоді як ліквідність визначає саме потенційну здатність наявного майна перетворюватися на ці кошти. [54]

В основі практичного аналізу ліквідності лежить зіставлення оборотних активів, попередньо згрупованих за рівнем їхньої ліквідності (швидкості трансформації в абсолютні грошові кошти), із поточними пасивами, які класифіковані за термінами їхнього планового погашення. Прикладна система розрахункових показників включає в себе такі базові коефіцієнти:

Коефіцієнт поточної ліквідності (K_{pl}): Відображає ступінь загальної забезпеченості короткострокових зобов'язань підприємства всіма наявними оборотними активами. 11 Оптимальний теоретичний діапазон для даного показника становить 1,5-2,5, що підтверджує спроможність суб'єкта господарювання не лише повністю покривати поточні борги, а й підтримувати безперервний та стабільний виробничий процес [66]. Розрахунок здійснюється за формулою:

$$K_{pl} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}}$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності (K_{sl}): Передбачає виключення з розрахункової бази виробничих запасів та витрат, оскільки їхній примусовий продаж або реалізація у кризових умовах є найбільш ускладненою та супроводжується значними вартісними втратами. 10 Нормативне орієнтовне значення в межах 1,0-1,5 визнається достатнім для стабільного покриття наявних зобов'язань навіть за умов тимчасового уповільнення збуту готової продукції [54]. Розрахунок здійснюється за формулою:

$$K_{sl} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{Запаси}}{\text{Поточні зобов'язання}}$$

Коефіцієнт абсолютної ліквідності (K_{al}): Характеризує найбільш жорсткі умови оцінки платоспроможності й показує, яку саме частку поточних

короткострокових боргів підприємство здатне погасити миттєво, використовуючи виключно – грошові кошти на рахунках та їхні поточні еквіваленти [52]. Загальноприйняте оптимальне значення для вітчизняної практики – 0,2-0,5. Розрахунок здійснюється за формулою:

$$K_{al} = \frac{\text{Грошові кошти}}{\text{Поточні зобов'язання}}$$

Важливим елементом комплексного оцінювання фінансового стану виступає аналіз ділової активності та інтенсивності використання наявного ресурсного потенціалу суб'єкта господарювання. Ділова активність у системі управління фінансами відображає швидкість обертання капіталу та продуктивність його кругообігу на кожному етапі операційного циклу. Головним аналітичним засобом у межах цього підходу є обчислення коефіцієнтів оборотності (у кількості циклів або в днях), які показують тривалість трансформації матеріальних запасів та дебіторської заборгованості в реальні кошти. Швидкість цього процесу безпосередньо визначає рівень платоспроможності підприємства, оскільки тривале обертання засобів спричиняє іммобілізацію капіталу в малоліквідних формах [51]. Розраховується коефіцієнт оборотності за формулою:

$$K_{об} = \frac{ЧД}{A_{ср}}$$

Де ЧД – чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), а $A_{ср}$ – середня вартість активів підприємства за звітний період.

Узагальнюючим критерієм оцінювання ділової активності в межах практичного дослідження виступає перевірка дотримання «золотого правила економіки» [64]. Ця концепція окреслює оптимальну динаміку збалансованого поступу суб'єкта господарювання за допомогою такого макроекономічного співвідношення темпів детермінації ключових параметрів:

$$T_p > T_v > T_a > 100\%$$

Де T_p - темп зміни чистого прибутку; T_v – темп зміни виручки (доходу від реалізації продукції); T_a – темп зміни сукупних активів компанії 11. Виконання

цього правила підтверджує, що обсяги продажів підприємства зростають швидше за його майновий потенціал, а прибуток випереджає темпи збільшення доходів, що свідчить про системне зниження операційних витрат та високу загальну ефективність управління фінансовими потоками.

Зміст окресленої математичної залежності полягає в логічному підпорядкуванні її складових елементів. Перевищення темпів зміни прибутку над доходами ($T_p > T_v$) теоретично обґрунтовує процес оптимізації витрат та відносне зниження собівартості продукції. У свою чергу, випереджальний розвиток виручки порівняно з активами ($T_v > T_a$) свідчить про підвищення рівня активності використання майна, тобто капітал починає працювати продуктивніше. Критерій перевищення сукупних активів межі у сто відсотків ($T_a > 100\%$) доводить, що підприємство стабільно нарощує свій господарський потенціал та масштаби діяльності, уникаючи стагнації.

Теоретично в системі управління фінансами існує постійна суперечність між рівнем ліквідності та прибутковістю: акумулювання значного обсягу високоліквідних оборотних засобів та прибутковістю: акумулювання значного обсягу високоліквідних оборотних засобів, які зазвичай забезпечують мінімальний дохід, знижує загальну рентабельність капіталу, проте мінімізує ризик настання раптової неплатоспроможності. Водночас ефективне регулювання оборотного капіталу, засноване на методах прогнозного моделювання та оптимізації процесів, дозволяє раціоналізувати касові залишки, забезпечуючи стабільність розрахунків за умови збереження прийнятого рівня ефективності. Взаємозв'язок спроможності до обертання активів дає можливість одержання об'єктивного та всебічного уявлення про загальний фінансовий стан суб'єкта господарювання.

Продовженням оцінювання короткострокової платоспроможності є дослідження фінансової стійкості. Вона виступає фундаментальною економічною категорією, яка відображає здатність підприємства утримувати рівноважний стан за умов негативного впливу зовнішніх чинників та внутрішніх деструктивних факторів. На відміну від ліквідності, що орієнтовна суто на

поточний період, фінансова стійкість визначає довгострокову життєздатність суб'єкта господарювання та ступінь його автономії від зовнішніх кредиторів.

Для оцінювання довгострокової стабільності промислових об'єктів у фінансовому аналізі використовують розрахунок забезпеченості матеріальних запасів джерелами їх формування, що дозволяє чітко ідентифікувати тип фінансової стійкості суб'єкта господарювання. [54]

Залежно від співвідношення вартості матеріальних запасів та обсягів джерел їх покриття, у фінансовій теорії виокремлюють чотири класичні типи стійкості. Абсолютна стійкість характеризується повним покриттям запасів власним оборотним капіталом, що мінімізує будь які зовнішні ризики. Нормальний стан передбачає залучання додатково до власних ресурсів також довгострокових позикових коштів, забезпечуючи стабільний розвиток. Передкризове становище свідчить про брак власних засобів, через що підприємство змушене залучати короткострокові кредити, відчуваючи фінансове напруження. Кризовий стан відображає повну фінансову неспроможність, коли наявні джерела не покривають вартості запасів, що ставить суб'єкт господарювання на межу неплатоспроможності.

Методика аналізу фінансового стану підприємства ґрунтується на всебічному поєднанні структурно-динамічного, коефіцієнтного та інтегрального підходів, що дозволяє трансформувати дані звітності у стратегічні управлінські рішення. Фундаментальним етапом діагностики є структурно-економічний аналіз, який допомагає оцінити змін майнового потенціалу та структуру фінансування. Водночас застосування коефіцієнтів ліквідності та показників ділової активності забезпечує оперативний контроль над поточним станом платоспроможності та інтенсивністю використання ресурсів.

Ключовим критерієм ефективності фінансового управління є дотримання «золотого правила економіки», яке передбачає випереджаючі темпи зростання прибутку над виручкою, а виручки – над активами. Оскільки існує постійний конфлікт між рівнем ліквідності та прибутковістю, завданням менеджменту є раціоналізація оборотного капіталу для балансування цих показників.

Дослідження фінансової стійкості, своєю чергою, дозволяє діагностувати довгострокову життєздатність підприємства та його автономію від зовнішніх кредиторів, визначаючи тип фінансового стану від абсолютного до критичного.

Висновки до розділу 1

У межах першого розділу кваліфікаційної роботи було докладно розглянуто теоретичні та методичні основи управління фінансовим станом підприємства, визначено його роль у структурі стратегічного менеджменту, а також систематизовано чинні підходи до його оцінювання в умовах економічної нестабільності. Проведене теоретичне дослідження дозволяє розкрити економічний зміст фінансового стану як комплексного, багатокритеріального показника діяльності суб'єкта господарювання. Доведено, що фінансове становище не варто сприймати виключно як статичний перелік показників звітності, оскільки воно є рухливою системою, яка відображає якість розміщення і використання капіталу, позиції на ринку, загальну стійкість та потенціал підприємства до подальшого розвитку. При цьому було виявлено безпосередню залежність між внутрішніми пропорціями, що характеризують структуру активів і пасивів суб'єкта господарювання, та зовнішніми чинниками макросередовища, які безпосередньо задають напрям його фінансового поступу.

Під час опрацювання теоретичного матеріалу було виокремлено головні складові діагностики фінансового стану, до яких традиційно відносять ліквідність, платоспроможність, фінансову стабільність, а також показники ділової активності та рентабельності. Детальний розгляд розвитку базових концепцій формування капіталу, зокрема теорії компромісу та теорії черговості фінансування, дозволив створити надійну теоретичну основу для пошуку раціонального співвідношення між власними джерелами та залученими фінансовими ресурсами промислових гігантів під час кризових явищ. Разом з тим було впорядковано методичний інструментарій оцінювання результатів господарської діяльності. Порівняльний аналіз чинних методик засвідчив, що

звичні коефіцієнтні розрахунки потребують обов'язкового коригування та посилення через поєднання із сучасними аналітичними підходами, такими як експрес-аналіз, горизонтальне, вертикальне та трендове дослідження. Такий комплексний підхід дає можливість не просто фіксувати поточне становище підприємства за минулі періоди, а й вчасно помічати приховані диспропорції у структурі балансу та загрози для фінансової рівноваги на початкових етапах їх виникнення.

Особливу увагу в розділі приділено дослідженню фінансового менеджменту на підприємствах гірничо-металургійного сектору, діяльність яких супроводжується значною потребою в капіталі, тривалим виробничим процесом та суттєвою залежністю від коливань на світових ринках сировини. Обґрунтовано, що в умовах воєнного стану, дефіциту енергоносіїв та докорінної зміни логістичних маршрутів колишні підходи до управління оборотними коштами втрачають свою колишню дієвість. Це викликає нагальну потребу у впровадженні гнучкого, адаптивного управління, що орієнтоване на суворий контроль витрат, перегляд нормативів виробничих запасів та залучення сучасних фінансових інструментів для підтримки належного рівня ліквідності. Таким чином, сформована у межах першого розділу теоретична та методологічна база є безпосереднім орієнтиром для виконання практичного аналізу фінансово-економічного становища ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» у другому розділі, а також для обґрунтування конкретних рекомендацій щодо його покращення у третьому розділі роботи.

РОЗДІЛ 2

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ ТА ДІАГНОСТИКА ДІЯЛЬНОСТІ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

2.1 Організаційна-економічна характеристика підприємства та тренди його розвитку в сучасних умовах

Гірничо-металургійний комплекс є однією з ключових базових галузей національної економіки, оскільки забезпечує вагому частину валового внутрішнього продукту, експортних валютних надходжень та робочих місць. Разом з тим, функціонування підприємств важкої промисловості на сучасному етапі зазнає значного негативного впливу зовнішніх чинників, спричинених дією воєнного стану, дефіцитом електроенергії та суттєвими змінами у логістичних маршрутах і міжнародній торгівлі. За таких умов оцінка організаційної структури та тенденції фінансового розвитку провідних промислових підприємств стає надзвичайно важливою для пошуку шляхів їх виживання та стабілізації.

Метою цього розділу є проведення комплексного фінансово-економічного аналізу та діагностики діяльності Публічного акціонерного товариства «АрселорМіттал Кривий Ріг» як одного з найбільших підприємств вітчизняної металургії. Окремлене завдання охоплює детальне вивчення господарського профілю підприємства, оцінка здатності пристосовуватися до кризових умов, дослідження динаміки основних техніко-економічних і фінансових показників за 2022-2025 роки [20; 21; 22], а також перевірки дотримання «золотого правила» економіки. Теоретичним підґрунтям для розрахунків слугують положення фінансового менеджменту та теорії економічної стійкості, які дозволяють виявити реальні причини змін у структурі доходів і витрат суб'єкта господарювання.

Публічне акціонерне товариство «АрселорМіттал Кривий ріг» є

найбільшим гірничо-металургійним комбінатом України, що має повний цикл виробництва. За формою власності підприємство є приватним, а організаційним статусом – акціонерне товариство. Комбінат входить до складу міжнародного об'єднання ArcelorMittal, яке є найбільшим закордонним інвестором у промисловому секторі нашої держави. Статутний капітал товариства становить 3 589 533 тис. грн [24] і розділений на прості іменні акції. Управління на підприємстві організоване за дворівневою системою: стратегічні питання та захист інтересів власників акцій належать до обов'язків Наглядової ради, а поточне оперативне керівництво здійснює колегіальний орган – Правління. [2]

Технологічний процес на комбінаті охоплює всі стадії переробки сировини – від її видобутку до виготовлення готового металу. Основними напрямками діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» є повний металургійний цикл, що охоплює видобування залізної руди як відкритим способом у кар'єрах, так і закритим - у шахтах, з подальшим виготовленням залізорудного концентрату й агломерату[2]. Виробнича структура комбінату також включає коксохімічний переділ, де відбувається переробка вугілля для забезпечення доменних цехів необхідним коксом, та металургійне виробництво, що об'єднує виплавку чавуну, конвертерне виробництво сталі й роботу прокатного переділу, який спеціалізується на випуску арматури, катанки, а також сортового і фасонного профілю. [3]

До початку повномасштабних воєнних дій щорічні обсяги виробництва комбінату перевищували 6 мільйонів тонн рідкої сталі, 5,5 мільйонів тонн чавуну та понад 5 мільярдів тонн готового прокату. [2]

Продаж готової продукції підприємства здійснюється як на внутрішньому, так і на зовнішніх ринках. На вітчизняному ринку комбінат забезпечує потреби будівельних та машинобудівних підприємств у довгомірному прокаті. У сфері зовнішньої торгівлі відбулися докорінні зміни, зумовлені закриттям звичних морських шляхів. Основним напрямом експорту металопродукції стали Об'єднані Арабські Емірати, куди було відвантажено товарів на суму 30,5 млрд грн, що склало понад 91% від усього обсягу зовнішніх продажів. Водночас на

європейський ринок (зокрема до Польщі та Люксембургу) припало лише близько 17% експорту. Асортимент зовнішніх поставок переважно складається з переробного чавуну, залізорудного концентрату, сталевोї катанки та заготовок [2]. Залізорудною сировиною комбінату повністю забезпечує себе сам завдяки власним родовищам, тоді як коксівне вугілля та флюси доводиться купувати у сторонніх постачальників. Через припинення зв'язків із підприємствами зі сходу України, які опинилися в зоні бойових дій, підприємство переорієнтувалося на закупівлю вугілля з Польщі, Чехії, США, Канади та Австралії [10]. Оновлення обладнання та технічне забезпечення виробництва здійснюються переважно за рахунок імпорту устаткування з Люксембургу (44,2% від загального обсягу закупівель) та Китаю (23,1%) [2].

Сучасний етап роботи ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» відзначається функціонуванням в умовах значної невизначеності та серйозних викликів, викликаних воєнним станом. Негативний вплив зовнішніх чинників найсильніше проявився у трьох пов'язаних між собою сферах: транспортному забезпеченні, енергопостачанні та забезпеченні трудовими ресурсами. [10]

По-перше, головним руйнівним фактором стала логістична криза, спричинена блокуванням українських глибоководних чорноморських портів. Через це комбінат був змушений переспрямувати вантажопотоки на західні сухопутні залізничні переходи, що збільшило транспортні витрати на одиницю продукції вдвічі. [3] Додаткові труднощі виникли у плануванні перевезень з боку залізничного монополіста «Укрзалізниці» [4]. У першій половині 2026 року внаслідок затримок із доставкою флюсів та вивезенням готового залізорудного концентрату сировинні запаси підприємства скоротилися до критичної межі. У зв'язку з цим керівництво тимчасово зупинило роботу однієї з двох доменних печей, агломераційних машин та рудозбагачувальної фабрики. [12] Прямі пошкодження інфраструктури внаслідок ударів безпілотників на початку 2026 року також завдали суттєвих фінансових збитків: комбінат втратив 12 тепловозів, що призвело до капітальних втрат у розмірі майже 50 млн доларів. [5]

По-друге, вагомою перешкодою для безперервного металургійного процесу стали аварійні відключення електроенергії. Постійні руйнування генерувальних станцій та магістральних мереж унеможливили стабільне планування виробництва. Влітку 2024 року тривале раптове знеструмлення викликало велику технологічну аварію та пожежу на коксовій батареї, через що цей виробничий об'єкт було повністю втрачено [10]. Для покриття дефіциту потужностей підприємство почало купувати електроенергію в країнах Європейського Союзу. Через високі транзитні тарифи та податкові збори вартість імпортованого ресурсу для комбінату на початку 2026 року зросла до 210-230 доларів за МВт-год (із піковими підняттями ціни до 370 доларів). Це вдвічі перевищує витрати європейських металургійних заводів і суттєво знижує конкурентоспроможність криворізької сталі на світовому ринку. [14]

Таблиця 2.1

Аналітична таблиця показників діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2023 роки

Показник	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення (+/-)	Темп приросту (%)
Кількість працівників, осіб	17 221	15 065	-2 156	-12,52
Витрати на оплату праці, тис. грн	4 445 356	3 587 893	-857 463	-19,29
Середня зарплата на місяць, грн	21 511	19 847	-1 664	-7,74
Первісна вартість основних засобів, тис. грн	125 500 198	128 437 676	+2 937 478	+2,34
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн	18 996 729	18 468 194	-528 535	-2,78
Чистий дохід від реалізації (виручка), тис. грн	43 818 410	41 848 194	-1 970 216	-4,49
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	-49 009 104	-11 811 030	+37 198 074	+75,90
Активи всього (баланс), тис. грн	52 682 761	47 031 718	-5 651 043	-10,73

Джерело: сформовано на основі [20; 21; 22]

Аналітична оцінка тенденцій господарського розвитку ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» ґрунтується на детальному вивченні показників його фінансової звітності за період з 2022 по 2025 рік. Зведені дані, що характеризують використання трудового капіталу, стан необоротних активів, обсяги реалізації та кінцеву прибутковість підприємства, а також їхні абсолютні та відносні зміни, наведено в таблиці 2.1:

Аналітична оцінка показників ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2023 роки свідчить про глибокий вплив зовнішніх кризових чинників. У цей період зафіксовано скорочення чисельності персоналу на 12,52% (на 2 156 осіб), що спричинило зменшення загальний витрат на оплату праці на 19,29% на тлі вимушеної оптимізації виробничих процесів. Водночас середня заробітна плата одного робітника знизилася на 7,74% - з 21 511 грн до 19 847 грн. У сфері управління майновим потенціалом первісна вартість основних засобів зросла на 2,34% через завершення попередніх програм модернізації. Проте їхня залишкова вартість скоротилася на 2,78%, що вказує на помітний фізичний знос обладнання в умовах обмеження нових капіталовкладень.

Найбільш суттєві зміни відбулися у фінансових результатах. Через логістичні перешкоди та зміну умов збуту чистий дохід (виручка) комбінату зменшився на 4,49% (на 1 970 216 тис. грн). Попри це, підприємство продемонструвало позитивну тенденцію до зниження збитковості: чистий збиток скоротився на 75,90% (або на 37 198 074 тис. грн) завдяки адаптації витратної частини комбінату. Загальне звуження масштабів діяльності підтверджується також зменшенням сукупних активів підприємства на 10,73% (на 5 561 043 тис. грн)

У 2023-2024 роках ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» продемонструвало чіткий тренд на відновлення. Попри подальше скорочення штату на 11,90% (на 1 792 особи), фонд оплати праці зріс на 16,19% через вимушене підвищення середньої зарплати на 31,87% (до 26 172 грн) задля утримання фахівців. Певне пожвавлення капітальних інвестицій підтверджується зростанням залишкової

вартості основних засобів на 7,78% (на 1 435 986 тис. грн), що вказує на проведення ремонтів та модернізації.

Таблиця 2.2

**Аналітична таблиця показників діяльності ПАТ «АрселорМіттал
Кривий Ріг» за 2023-2024 роки**

Показник	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення (+/-)	Темп приросту (%)
Кількість працівників, осіб	15 065	13 273	-1 792	-11,90
Витрати на оплату праці, тис. грн	3 587 893	4 168 600	-580 707	+16,19
Середня зарплата на місяць, грн	19 847	26 172	-6 325	+31,87
Первісна вартість основних засобів, тис. грн	128 437 676	133 885 898	+5 448 222	+4,24
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн	18 468 194	19 904 180	+1 435 986	+7,78
Чистий дохід від реалізації (виручка), тис. грн	41 848 194	64 591 407	+22 742 772	+54,35
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	-11 811 030	-8 848 963	+2 962 067	+25,08
Активи всього (баланс), тис. грн	47 031 718	51 725 655	+4 693 937	+9,98

Джерело: Сформовано на основі [20; 21; 22]

Головний позитивний зрушення відбулося у збуті: завдяки адаптації логістики чистий дохід (виручка) підскочив на 54,35% (+22 742 тис. грн). Цей приплив коштів дозволив підприємству скоротити чистий збиток ще на чверть (-25,08%, або на 2 962 067 тис. грн). Про вихід комбінату зі стадії жорстокого кризисного стиснення свідчить також розширення його сукупних активів на 9,98%.

За 2024-2025 рр. темп зростання доходів уповільнився до 9,36% (чистий дохід досяг 70 634 443 тис. грн). При цьому чистий фінансовий результат навіть продемонстрував негативне відхилення: річний збиток збільшився на 0,54% (на

47 834 тис. грн в абсолютному вимірі) і склав 8 896 797 тис. грн. Така застійна збитковість зумовлена дією витратного тиску, який нейтралізував позитивний ефект від збільшення обсягів продажів. Ключовими драйверами витрат стали різке зростання промислових тарифів на електроенергію (через дефіцит внутрішньої генерації підприємство змушене було імпортувати європейський ресурс за ціною \$210-230 за МВт/год) та чергове підвищення тарифів на вантажні залізничні перевезення, що збільшило логістичні витрати комбінату на понад 14 млрд грн на рік.

Таблиця 2.3

Аналітична таблиця показників діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2024-2025 роки

Показник	2024 рік	2025 рік	Абсолютне відхилення (+/-)	Темп приросту (%)
Кількість працівників, осіб	13 273	12 644	-629	-4,74
Витрати на оплату праці, тис. грн	4 168 600	4 317 609	+149 009	+3,57
Середня зарплата на місяць, грн	26 172	28 456	+2 284	+8,73
Первісна вартість основних засобів, тис. грн	133 885 898	141 827 932	+7 942 034	+5,93
Залишкова вартість основних засобів, тис. грн	19 904 180	23 044 243	+3 140 063	+15,78
Чистий дохід від реалізації (виручка), тис. грн	64 591 407	70 634 443	+6 043 036	+9,36
Чистий прибуток (збиток), тис. грн	-8 848 963	-8 896 797	-47 837	-0,54
Активи всього (баланс), тис. грн	51 725 655	53 967 849	+2 242 194	+4,33

Джерело: сформовано на основі [20; 21; 22]

У сфері управління персоналом протягом 2022-2025 років спостерігається стійке скорочення чисельності промислово-виробничого персоналу. Так у 2022-2023 роках кількість працівників зменшилась на 12,52% (мінус 2 156), у 2023-

2024 роках штат скоротився ще на 11,90% (на 1 792 особи), а впродовж 2024-2025 років темпи падіння уповільнились до 4,74% (на 629 осіб). Загалом за досліджуваний чотирирічний період сукупне зменшення кадрового потенціалу комбінату склало 26,58%.

Цей відтік робочої сили зумовлений дією комплексу форс-мажорних та природних чинників. Основними причинами стали мобілізаційні процеси, внаслідок яких лави Збройних Сил України поповнили понад 3000 працівників комбінату, а також активна зовнішня та внутрішня міграція населення, що посилила загальний брак технічних фахівців у регіоні. Додатковим фактором виступило природне звільнення працівників у зв'язку з виходом на пенсію. Як наслідок, на підприємстві виник структурний дефіцит, який перевищує 1000 відкритих вакансій і найбільше ускладнює роботу основних технологічних ділянок гірничого та металургійного виробництва.

Динаміка витрат на оплату праці у цей час мала адаптивний характер. На першому етапі кризи (2022-2023 роки) фонд оплати праці зменшився на 19,29%, а середня заробітна плата скоротилась на 7,74% (з 21 511 грн до 19 847 грн), що пояснюється масовим виведенням персоналу в режим вимушеного простою з виплатою двох третин тарифної ставки. Проте надалі, з метою стабілізації колективу, менеджмент суттєво перегля оклади. Це забезпечило зростання середньомісячної зарплати у 2023-2024 роках на 31,87% (до 26 172 грн), а у 2024-2025 роках – ще на 8,73%, завдяки чому показник досяг 28 456 грн. Головним інструментом фінансової підтримки персоналу в умовах інфляції стало планове диференційоване підвищення тарифних ставок на підприємстві.

Дослідження стану та руху необоротних активів компанії за окремими часовими проміжками дозволяє окреслити вагомі структурні ризики для її тривалого стабільного розвитку.

Показник первісної вартості засобів праці впродовж усього аналізованого часу стабільно підвищувався: на 2,34% у 2022-2023 роках, на 4,24% у 2023-2024 роках та на 5,93% протягом 2024-2025 років. Така динаміка підтверджує, що комбінат намагався підтримувати процеси капітального будівництва та

вкладення коштів у необоротний капітал. Водночас рух їхньої вартості, яка відображає реальну балансову оцінку наявного майна, після стрімкого падіння у 2022 до 18,9 млрд грн залишався на низькому рівні й у 2023 році (скорочення на 2,78%, до 18,4 млрд грн). Позитивні зрушення щодо нарощення залишкової вартості необоротних активів намітилися лише в наступні періоди: на 7,78% у 2023-2024 роках та на 15,78% у 2024-2025 роках, коли показник досяг 23,0 млрд грн.

Проте зазначене вартісне зростання не свідчить про проведення повноцінного технічного переоснащення чи масштабного оновлення потужності. Через тривалу відсутність прибутку керівництво ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» призупинило реалізацію більшої частини стратегічних інвестиційних планів (зокрема масштабну екологічну програму «Сталевий мільярд»), зосередивши наявні мінімальні кошти лише на підтримці життєздатності ключових об'єктів. Зокрема, головним капіталомістким проектом стало фінальне будівництво хвостосховища «Третя карта», оскільки без цього об'єкта робота всього гірничо-збагачувального комплексу була б повністю заблокована через невідповідність екологічним нормам. Натомість решта засобів виробництва піддається інтенсивному зношуванню. Сукупна сума накопиченої амортизації зросла з 106,5 млрд грн у 2022 році до 118,7 млрд грн у 2025 році. У підсумку фактичний рівень зношеності машин та обладнання перевищив критичну межу й склав 83,7% що створює серйозні перешкоди для збереження ринкової конкурентоспроможності комбінату в майбутньому.

У межах фінансово-економічної теорії аналіз збалансованості та результативності функціонування суб'єкта господарювання базується на дослідженні взаємозв'язку між динамічними змінами його головних параметрів. Класичне «золоте правило економіки» підприємства передбачає наявність чіткої закономірності, за якої темпи збільшення кінцевих фінансових результатів мають випереджати швидкість нарощування масштабів реалізації продукції та загальної вартості сформованого майна. Математично зазначена залежність описується такою формулою:

$$T_{pr} > T_v > T_a > 100\%$$

Де T_{pr} – темп зміни чистих прибутків підприємства; T_v – темп зміни чистого доходу від продажу товарів (робіт, послуг); T_a – темп зміни загальної вартості активів (валюти балансу). [11; 12]

Логіка функціонування цієї моделі аналітичної моделі зводиться до того, що за умови раціонального використання наявного ресурсного потенціалу віддача від капіталу повинна збільшуватися швидше, ніж обсяги залученого майна. Отже, кожне наступне розширення майнової бази підприємства має приносити вищу економічну вигоду у вигляді більших операційних доходів та прогресуючого накопичення чистого прибутку.

У випадку ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» вказане нормативне співвідношення під впливом кризових обставин виявилось цілковито порушений. Нижче показано перевірку дієвості цього правила на основі зіставлення фактичних результатів діяльності підприємства за 2023 рік із базовими виправними точками:

Темп зміни сукупних активів (T_a):

$$T_a = \frac{47\,031\,718}{52\,682\,761} \times 100\% = 89,27\%$$

Показник T_a (89,27%) підтверджує скорочення майнової бази комбінату на 10,73%. 4 Така тенденція сформувалася під впливом суттєвого зменшення вартості необоротного капіталу внаслідок безпекових чинників, а також через вимушене обмеження експлуатації наявної виробничої потужності підприємства на початковому рівні розгортання повномасштабного конфлікту.

Темп зміни чистих доходів (T_v):

$$T_v = \frac{41\,848\,635}{43\,818\,410} \times 100\% = 95,51\%$$

Показник T_v (95,51%) показує скорочення доходів від продажу продукції на 4,49% 4. Таке зниження комерційної інтенсивності відбулось через перекриття чорноморських торговельних портів, що змусило підприємство терміново переорієнтувати збут на наземні залізничні шляхи для здійснення

експортних операцій.

Зважаючи на те, що за підсумками обох років комбінат отримав суттєві фінансові збитки (а саме -49 009 104 тис. грн у 2022 та -11 811 030 тис. грн у 2023 році), значення показника темпу зміни чистого прибутку (T_{pr}) перебуває у від'ємній зоні, що не дозволяє оцінити його в межах звичного аналізу прибутковості ($T_{pr} < 0\%$). Тому, хоча підприємство і показало позитивні зрушення, зумівши зменшити суму річного збитку на 75,90%, сам факт відсутності реального чистого прибутку повністю виключає можливість реалізувати ключову цільову вимогу досліджуваного правила.

Фактичне співвідношення темпів 2022-2023 років:

$$T_v(95,51\%) > T_a(89,27\%) > 100\%$$

Співвідношення 2022-2023 років показало, що «золоте правило» повністю порушено. Не зважаючи на це, співвідношення темпів зміни є позитивним, що вказує на відносне підвищення ефективності використання наявних засобів навіть у період вимушеного звуження балансу підприємства.

Перевірка «золотого правила економіки» за 2023-2024 роки:

Темп зміни сукупних активів (T_a):

$$T_a = \frac{51\,725\,655}{47\,031\,718} \times 100\% = 109,98\%$$

Темп зміни чистих доходів (T_v):

$$T_v = \frac{64\,591\,407}{41\,848\,635} \times 100\% = 154,35\%$$

Значення показника зміни сукупних активів ($T_a = 109,98\%$) підтверджує зростання майнового потенціалу комбінату на 9,98%, що зумовлено відновленням вкладення коштів у виробничі запаси та капітальні інвестиції на тлі поступової стабілізації господарської діяльності, водночас знайдений темп прогресу ($T_v = 154,35\%$) свідчить про стрімке розширення обсягів продажу металопродукції та концентрату на 54,35%, де ключовим рушійним чинником стало успішне розблокування морських шляхів для експортних операцій.

Так як підприємство продовжувало зазнавати чистих збитків (-11 811 030

тис. грн у 2023 році та -8 848 963 тис. грн у 2024), темп зростання прибутку знову є від'ємним ($T_{pr} < 0\%$). Незважаючи на скорочення річного збитку на 25,08%, комбінат не зміг повернутися до прибуткової діяльності через руйнівну дію зовнішніх чинників – аварійних вимкнень світла, втрати виробничих вузлів та експортних цін. З огляду на всі показники, зрозуміло що «золоте правило економіки залишається невиконаним у фінальній прибутковій частині. Водночас з цим, спостерігається ідеальна пропорція між доходами та ресурсами ($T_v > T_a > 100\%$), що свідчить про випереджальне зростання віддачі активів та значну активізацію ділової активності.

Фактичне співвідношення темпів за 2024-2025 роки:

Темп зміни сукупних активів (T_a):

$$T_a = \frac{53\,967\,849}{51\,725\,655} \times 100\% = 104,33\%$$

Темп зміни чистих доходів (T_v):

$$T_v = \frac{70\,634\,443}{64\,591\,407} \times 100\% = 109,36\%$$

Показник темпу сукупних активів ($T_a = 104,33\%$) демонструє розширення сукупної вартості активів на 4,33%, що відбулось внаслідок залучення додаткових позикових коштів від іноземних партнерів для забезпечення фінансування будівництва хвостосховища та підтримки поточної господарської діяльності. Водночас розрахований показник темпу зміни чистих доходів ($T_v = 109,36\%$) свідчить про помірне збільшення обсягів річного доходу на 9,36%, яке було досягнуто завдяки стабільній роботі каналів збуту, зокрема на ОАЕ, що дозволило підприємству мінімізувати негативний вплив екологічних обмежень європейського простору.

Показник темпу зміни чистого прибутку (T_{pr}) продемонстрував погіршення чистого фінансового результату (збиток зріс до -8 896 797 тис. грн порівняно з -8 848 963 тис. грн у 2024 році), через що темп зміни прибутку знову є негативним ($T_{pr} < 0\%$). Незначне збільшення річного збитку на 0,54% зумовлене посиленням витратного тиску, а саме двократним зростанням вартості ввезеної з-за кордону

електроенергії (\$210-230 за МВт/год) та індексацією залізничних тарифів.

З огляду на розрахунки, зрозуміло що «золоте правило» підприємства порушено у зв'язку з тривалим перебуванням у стані збитковості. Разом з тим, стійке випередження темпу зростання доходів над темпом нарощування активів підтверджує збереження інтенсивного характеру використання виробничого капіталу комбінату.

Проведений організаційно-економічний аналіз ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» в умовах дії воєнного стану дозволяє визначити такі ключові закономірності та висновки щодо перспектив його подальшого функціонування.

По-перше, визначальним вектором розвитку стає вимушена географічна диверсифікація шляхів збуту та переорієнтація на світові ринки з менш жорсткими екологічними запитами до імпорту. Починаючи з 2026 року, повномасштабне запровадження європейського Механізму прикордонного вуглецевого коригування (МПКВ) без урахування особливих воєнних обставин в Україні створює значні перешкоди для продажу криворізького металопрокату в європейських країнах. Через це підприємство було змушене тимчасово припинити роботу сортопрокатного (блюмінгового) цеху та спрямувати основні експортні потоки до Об'єднаних Арабських Еміратів, куди наразі відправляється понад 81% усього металу, призначеного для продажу за кордон. Такий крок дозволяє комбінату забезпечувати мінімально необхідне завантаження наявної потужності, проте зменшує загальну прибутковість порівняно з більш вигідним європейським ринком. [2; 6]

По-друге, збереження життєдіяльності та поточна діяльність компанії безпосередньо залежать від цільового фінансування з боку материнської транснаціональної групи ArcelorMittal. З моменту початку повномасштабного конфлікту головна компанія спрямувала понад 1 мільярд доларів США для покриття поточних витрат та запобігання зупинці виробничих ліній. Далі фінансові звітності за 2022-2025 роки чітко демонструють безперервне збільшення обсягів довгострокових та короткострокових зобов'язань, що підтверджує неможливість самостійного функціонування комбінату виключно

на засадах самофінансування та за рахунок власних внутрішніх ресурсів.

Розрахунки фінансових результатів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» на основі регресійної моделі підтвердило наявність тісного зв'язку між показниками ліквідності, фінансової автономії та результативністю діяльності підприємства. Реалізація комплексу заходів, що включає оптимізацію управління запасами (гібридна модель), використання факторингу для прискорення інкасації дебіторської заборгованості та конвертацію внутрішньогрупової заборгованості в акціонерний капітал, дозволить досягти сукупного економічного ефекту у розмірі 3 153 510 тис. грн.

За результатами прогнозних оцінок, впровадження запропонованих кроків забезпечить скорочення чистого збитку підприємства з 8 896 797 тис. грн до 5 743 287 тис. грн, що є суттєвим кроком до відновлення фінансової рівноваги. Отримані результати демонструють високу ефективність внутрішніх резервів підприємства та обґрунтовують доцільність подальшого поглибленого аналізу ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості компанії.

2.2 Оцінка ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості компанії

Діяльність потужних виробничих комплексів у металургійній галузі виступає основною передумовою стійкості державного господарства, адже саме ці структури забезпечують масштабне формування бюджетних доходів, підтримують зайнятість населення та генерують значні потоки валютної виручки. ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» належить до числа найбільших вітчизняних підприємств чорної металургії із замкненим технологічним циклом, який поєднує всі етапи – від вилучення руди з надр до одержання кінцевого металопрокату. Утім, на сьогоднішній день комбінат змушений функціонувати в умовах надзвичайної стратегічної невизначеності, зумовленої обмеженнями воєнного часу, втратою звичних збутових ланцюгів і глибоководних морських

гаваней, а також дефіцитом потужностей в енергосистемі та суттєвим подорожчанням електроенергії. [10]

Метою цього підрозділу є здійснення всебічного аналізу фінансового стану підприємства. За допомогою інструментів горизонтального та вертикального аналізу майна й джерел його фінансування буде оцінено структурні зрушення в активах та пасивах комбінату. Розрахунок показників ліквідності, платоспроможності та фінансової стійкості компанії дозволить кількісно перевірити поточний рівень загрози припинення діяльності підприємства. [66]

Аналіз фінансового стану підприємства доцільно розпочати з оцінювання динаміки та структури його майна (активів) та джерел його формування (капіталу та зобов'язань). Вертикальний аналіз дозволяє оцінити питому вагу кожної статті у загальній валюті балансу, виявляючи внутрішні пропорції фінансування, тоді як горизонтальний аналіз відстежує абсолютні зміни показників у грошовому вираженні та відсотковому відношенні порівняно з базовими роками.

Таблиця 2.4

**Горизонтальний аналіз основних статей Балансу ПАТ
«АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2023 рр.**

Показник	2022 рік, тис. грн	2023 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %
Необоротні активи	22 979 342	25 330 277	+ 2 350 935	+10,23
Оборотні активи	29 703 419	21 701 441	-8 001 978	-26,94
Баланс Активу	52 682 761	47 031 718	-5 651 043	-10,73
Власний капітал	28 212 939	16 016 794	-12 196 145	-43,23
Довгострокові зобов'язання	6 046 354	6 398 562	+ 352 208	+5,83
Поточні зобов'язання	18 423 468	24 616 362	+6 192 894	+33,61
Баланс пасиву	52 682 761	47 031 718	-5 651 043	-10,73

Джерело: сформовано на основі [20; 21; 22]

Початковий період воєнного стану відзначився значним звуженням

масштабів діяльності комбінату, що призвело до зменшення валюти балансу на 10,73%. Головним дестабілізуючим чинником стало стрімке скорочення оборотного капіталу на 26,94% внаслідок логістичної кризи та блокування морського збуту продукції, що супроводжувалося вимиванням коштів з висококваліфікованих статей для компенсації поточних витрат. Водночас необоротні активи зросли на 10,23%, що було зумовлено завершенням раніше розпочатих проектів капітального будівництва. Фінансова структура пасивів зазнала перших вагомих руйнувань: власний капітал зменшився майже вдвічі (-43,23%) через накопичення великих операційних збитків, а дефіцит фінансування покривався за рахунок нарощування поточних зобов'язань, які збільшилися 33,61%, суттєво погіршуючи фінансову стійкість комбінату.

Таблиця 2.5

**Горизонтальний аналіз основних статей Балансу ПАТ
«АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2023-2024 рр.**

Показник	2023 рік, тис. грн	2024 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %
Необоротні активи	25 330 277	27 262 639	+ 1 932 362	+7,63
Оборотні активи	21 701 441	24 463 016	+2 761 575	+12,73
Баланс Активу	47 031 718	51 725 655	+4 693 937	+9,98
Власний капітал	16 016 794	7 396 436	-8 620 358	-53,82
Довгострокові зобов'язання	6 398 562	7 397 777	+999 215	+15,62
Поточні зобов'язання	24 616 362	36 931 442	+12 315 080	+50,03
Баланс пасиву	47 031 718	51 725 655	+4 693 937	+9,98

Джерело: сформовано на основі [20; 21; 22]

Протягом цього періоду виявилися певні ознаки стабілізації та виходу зі стадії гострого стиснення, що підтверджується зростанням сукупних активів комбінату на 9,98%. Позитивні зрушення в логістичній сфері та відновлення експортних шляхів призвели до збільшення обігових коштів на 12,73%. Поряд з цим, тривало зростання вартості необоротних активів (+7,63%) через

необхідність спрямування фінансових ресурсів на аварійне відновлення пошкоджених промислових об'єктів та капітальні вкладення у хвостосховища. Однак фінансова база продовжувалась стрімко погіршуватись: власний капітал упав ще на 53,82%, наближаючись до критичної межі. Основним джерелом фінансового забезпечення виробничого процесу та покриття збитків виступив зовнішній позиковий капітал: довгострокові зобов'язання збільшились на 15,62%, а короткострокові борги зросли у півтора рази (+50,03%), що свідчить про глибоку залежність від кредиторів.

Таблиця 2.6

**Горизонтальний аналіз основних статей Балансу ПАТ
«АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2024-2025 рр.**

Показник	2024 рік, тис. грн	2025 рік, тис. грн	Абсолютне відхилення, тис. грн	Темп приросту, %
Необоротні активи	27 262 639	30 318 108	+3 055 469	+11,21
Оборотні активи	24 463 016	23 649 741	-813 275	-3,32
Баланс Активу	51 725 655	53 967 849	+2 242 194	+4,33
Власний капітал	7 396 436	-2 271 631	-9 668 067	-130,71
Довгострокові зобов'язання	7 397 777	9 850 109	+2 452 332	+33,15
Поточні зобов'язання	36 931 442	46 389 731	+9 457 929	+25,61
Баланс пасиву	51 725 655	53 967 849	+2 242 194	+4,33

Джерело: сформовано на основі [20; 21; 22]

Протягом періоду 2024-2025 років загальна вартість майна продемонструвала помірне зростання на 4,33%. Проте внутрішній склад активів зазнав значних дисбалансів: оборотний капітал знову зменшився на 3,32%, через посилення тиску витрат (зокрема, через високі тарифи на залізничні перевезення та імпортовану електроенергію), що призвело до спаду обсягів високоліквідних грошових еквівалентів. Водночас необоротні активи виросли на 11,21% завдяки завершенню робіт на стратегічному об'єкті «Третя карта». У пасивах зафіксовано повне руйнування капітальної бази: через десятикратне

накопичення чистих збитків власний капітал перейшов у від'ємну зону (-130,71), досягнувши показника -2,27 млрд грн. За таких умов життєздатність комбінату підтримувалася виключно коштом зовнішніх позик – довгострокові зобов'язання зросли на 33,15%, а короткостроковий борговий тиск збільшився на 25,61%, фіксуючи повну втрату автономності підприємства.

Паралельно з оцінюванням загальних темпів приросту балансових показників, важливим аналітичним кроком є дослідження їхньої внутрішньої частки. Використання методу вертикального аналізу надає змогу детально розглянути структурні зміни в майновій базі та джерелах її фінансування, виявляючи ключові закономірності формування власного капіталу компанії.

Таблиця 2.7

**Вертикальний аналіз структури балансу ПАТ «АрселорМіттал
Кривий Ріг» за 2022-2023 роки**

Показник	2022 рік, %	2023 рік, %	Зміна питомої ваги, %
Необоротні активи	43,62	53,86	+10,24
Оборотні активи	56,38	46,14	-10,24
Усього активів (валюта)	100,00	100,00	0,00
Власний капітал	53,55	34,06	-19,49
Довгострокові зобов'язання	11,48	13,60	+2,12
Поточні зобов'язання	34,97	52,34	+17,37
Усього пасивів (валюта)	100,00	100,00	0,00

Джерело: сформовано на основі [20; 21; 22]

Упродовж початкового аналізованого періоду відбулася значна структурна трансформація майнового потенціалу підприємства. В активах зафіксовано перерозподіл ресурсів на користь найменш мобільних засобів: частка необоротного капіталу зросла на 10,24%, перекроївши пропорції на користь важких промислових об'єктів, тоді як питому вагу оборотних активів симетрично скоротилась до 46,14%. Це свідчить про помітне зниження загальної ліквідності балансу. Більш критичні зрушення виявлено в архітектурі пасивів, де частка власного капіталу джерел фінансування комбінат був змушений

покривати дефіцит за рахунок зовнішнього капіталу, внаслідок чого питома вага поточних зобов'язань підскочила на 17,37% і перевищила половину фінансових джерел підприємства (52,34%), що вказує на початок втрати фінансової незалежності.

Таблиця 2.8

**Вертикальний аналіз структури балансу ПАТ «АрселорМіттал
Кривий Ріг» за 2023-2024 роки**

Показник	2023 рік, %	2024 рік, %	Зміна питомої ваги, %
Необоротні активи	53,86	52,71	-1,15
Оборотні активи	46,14	47,29	+1,15
Усього активів (валюта)	100,00	100,00	0,00
Власний капітал	34,06	14,30	-19,76
Довгострокові зобов'язання	13,60	14,30	+0,70
Поточні зобов'язання	52,34	71,40	+19,06
Усього пасивів (валюта)	100,00	100,00	0,00

Джерело: сформовано на основі [20; 21; 22]

Протягом 2023-2024 років внутрішня структура майна залишилася відносно стабільною. Питома вага мобільних оборотних активів незначно зросла (на 1,15%) на тлі певного пожвавлення операційної діяльності та часткового розблокування каналів збуту. Однак фінансова архітектура джерел формування майна продовжувала стрімко погіршуватись. Частка власного капіталу скоротилась ще на 19,76% і становила лише 14,30% від загального обсягу пасивів. Зазначене падіння супроводжувалось стрімким накопиченням короткострокових боргів, питома вага яких зросла на 19,06% досягнувши загрозливої позначки у 71,40%. Така структура, свідчить про те, що активи комбінату майже повністю забезпечувались тимчасово залученими коштами кредиторів, посилюючи ризики втрати платоспроможності.

За період 2024-2025 рр. структурні дисбаланси набули критичного рівня. В активах знову спостерігається тенденція до іммобілізації коштів – питома вага необоротного капіталу зросла на 3,47% (до 56,18%) що обмежує гнучкість

підприємства. Найбільш руйнівні зміни відбулися у складі пасивів, де частка власного капіталу зменшилася на 18,51% і перейшла в зону від'ємних значень (-4,21%). Це вказує на те, що підприємство повністю втратило власну фінансову базу через тривалу збитковість.

Таблиця 2.9

**Вертикальний аналіз структури балансу ПАТ «АрселорМіттал
Кривий Ріг» за 2024-2025 роки**

Показник	2024 рік, %	2025 рік, %	Зміна питомої ваги, %
Необоротні активи	52,71	56,18	+3,47
Оборотні активи	47,29	43,82	-3,47
Усього активів (валюта)	100,00	100,00	0,00
Власний капітал	14,30	-4,21	-18,51
Довгострокові зобов'язання	14,30	18,25	+3,95
Поточні зобов'язання	71,40	85,96	+14,56
Усього пасивів (валюта)	100,00	100,00	0,00

Джерело: сформовано на основі [20; 21; 22]

Головним інструментом підтримки життєдіяльності комбінату став позиковий капітал: частка довгострокових зобов'язань зросла на 3,95%, а питома вага поточних зобов'язань досягла абсолютного піку – 85,96%. За такої структури фінансування підприємство перебуває у повній фінансовій залежності від зовнішніх кредиторів.

Зважаючи на зафіксовану іммобілізацію капіталу в необоротних активах при вибуховому зростанні поточних боргів, що створює прямі ризики для поточної діяльності, наступним логічним кроком є кількісна перевірка платоспроможності комбінату через розрахунок ключових коефіцієнтів ліквідності.

Здатність підприємства своєчасно й у повній мірі погашати невідкладні боргові вимоги за допомогою мобільних засобів виробництва досліджується за допомогою системи показників ліквідності. У межах цього аналітичного блоку розраховано три базові параметри: коефіцієнт швидкої ліквідності, а також

коефіцієнт поточної ліквідності. Математична основа обчислення зазначених коефіцієнтів ґрунтується на таких принципах порівняння окремих позицій фінансового звіту:

Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$) показує, яку частину короткострокових боргів підприємство спроможне закрити негайно, не чекаючи на повернення дебіторської заборгованості чи реалізацію запасів:

$$K_{ал} = \frac{\text{Грошові кошти та їх еквіваленти} + \text{Поточні фінансові інвестиції}}{\text{Поточні зобов'язання і забезпечення}}$$

Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{шл}$) відображає здатність підприємства розрахуватися за борги за умови своєчасного надходження платежів від дебіторів:

$$K_{шл} = \frac{\text{Оборотні активи} - \text{запаси}}{\text{Поточні зобов'язання і забезпечення}}$$

Коефіцієнт поточної ліквідності ($K_{пл}$) показує загальну забезпеченість поточних зобов'язань усіма оборотними активами компанії:

$$K_{пл} = \frac{\text{Оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання і забезпечення}}$$

У наведених нижче таблицях 2.10, 2.11 та 2.12 здійснено покрокове порівняльне оцінювання ключових коефіцієнтів ліквідності ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг», що дозволяє детально відстежити динаміку змін та рівень відхилення показників від нормативних меж кожного досліджуваного часового проміжку.

Аналіз обчислених показників платоспроможності підприємства у початковому періоді свідчить про стрімке погіршення фінансової ситуації за всіма напрямками. Коефіцієнт абсолютної ліквідності, який у 2022 році перебував нижче за встановлений норматив (0,05 при нормі $\geq 0,2$), у 2023 році скоротився ще на 0,03, склавши критичні 0,02. Продемонстрований темп спаду на рівні -58,88% підтверджує фактичне вимивання найбільш мобільних грошових ресурсів з рахунків комбінату.

Таблиця 2.10

Порівняльний аналіз показників ліквідності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022-2023 роки

Коефіцієнт ліквідності	Нормативне значення	2022 рік	2023 рік	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$)	$\geq 0,2$	0,05	0,02	-0,03	-58,88
Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{шл}$)	1,0 – 1,5	0,85	0,44	-0,41	-48,18
Коефіцієнт поточної ліквідності ($K_{пл}$)	1,5 – 2,5	1,61	0,88	-0,73	-45,32

Джерело: сформовано на основі [20; 21; 22]

Аналогічна регресивна динаміка притаманна коефіцієнту швидкої ліквідності, який зменшився на 0,41 (темپ спаду становив 48,18%), зафіксувавшись на показнику 0,44, що вдвічі нижче за мінімально допустиму межу.

Таблиця 2.11

Порівняльний аналіз показників ліквідності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2023-2024 роки

Коефіцієнт ліквідності	Нормативне значення	2023 рік	2024 рік	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$)	$\geq 0,2$	0,02	0,01	-0,01	-38,03
Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{шл}$)	1,0 – 1,5	0,44	0,26	-0,18	-39,99
Коефіцієнт поточної ліквідності ($K_{пл}$)	1,5 – 2,5	0,88	0,66	-0,22	-24,86

Джерело: сформовано на основі [20; 21; 22]

Найбільш показовим є негативне зміщення коефіцієнта поточної ліквідності, який у 2022 році відповідав нормам фінансової стійкості (1,61 при стандарті 1,5-2,5), а вже у 2023 році впав на 0,73 до рівня 0,88. Ці зміни в структурі стали результатом швидшого темпу зростання короткострокових

боргових зобов'язань підприємства порівняно із загальним обсягом його оборотних активів.

Протягом 2023-2024 років кризові явища у сфері розрахункової спроможності суб'єкта господарювання продовжували поглиблюватися. Здатність комбінату здійснювати негайні виплати кредиторам звелася до мінімуму: коефіцієнт абсолютної ліквідності впав на – 38,03% і досяг межі 0,01, що свідчить про хронічну відсутність вільної грошової маси на поточних рахунках.

Коефіцієнт швидкої ліквідності, який відображає покриття боргів за умови розрахунків із дебіторами, зменшився на 0,18 пункту, зафіксувавшись на незадовільному рівні 0,26. Це означає, що навіть за умови стягнення всіх наявних дебіторських заборгованостей, компанія могла б профінансувати лише чверть своїх термінових зобов'язань. Коефіцієнт поточної ліквідності втратив ще 24,86% своєї величини, скоротившись із 0,88 до 0,66, що фіксує глибоке забезпечення поточної діяльності комбінату власними обіговими коштами та формування критичної залежності від зовнішніх джерел фінансування.

Таблиця 2.12

Порівняльний аналіз показників ліквідності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2024-2025 роки

Коефіцієнт ліквідності	Нормативне значення	2024 рік	2025 рік	Абсолютне відхилення	Темп приросту, %
Коефіцієнт абсолютної ліквідності ($K_{ал}$)	$\geq 0,2$	0,01	0,01	0,00	-28,03
Коефіцієнт швидкої ліквідності ($K_{шл}$)	1,0 – 1,5	0,26	0,19	-0,07	-26,60
Коефіцієнт поточної ліквідності ($K_{пл}$)	1,5 – 2,5	0,66	0,51	-0,15	-23,04

Джерело: сформовано на основі [20; 21; 22]

Протягом періоду 2024-2025 років показники платоспроможності підприємства досягли своїх історично найнижчих, критичних значень. Показник абсолютної ліквідності округлено зафіксувався на позначці 0,01 (абсолютне

відхилення становить 0,00), демонструючи спроможність підприємства миттєво покрити менше 1% термінових зобов'язань. Коефіцієнт термінової ліквідності знизився до 0,19, підтверджуючи гострий дефіцит грошової маси в активах.

Узагальнюючий коефіцієнт поточної спав до критичного рівня 0,51 (зниження на 23,04% порівняно з минулим роком), продемонструвавши відхилення від нормативного орієнтиру майже на одиницю. Отримані результати дозволяють сформулювати обґрунтований висновок про перебування ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» у стані глибокої технічної неплатоспроможності.

Оборотні активи покривають лише половину наявних короткострокових зобов'язань, при цьому більша частина з них сконцентрована в запасах, продаж яких в умовах воєнних загроз та транспортної блокади є сумнівним. За таких обставин раптове пред'явлення претензій з боку кредиторів може спричинити повне припинення роботи підприємства.

Зважаючи на критичний рівень залежності комбінату від зовнішнього фінансування, наступним логічним етапом комплексного оцінювання стає діагностика типу його фінансової стійкості. Визначення типу фінансової стійкості суб'єкта господарювання здійснюється за допомогою традиційної трифакторної моделі. Її суть полягає у зіставленні загальної вартості сформованих матеріально-виробничих запасів із наявними внутрішніми та залученими джерелами їхнього фінансового покриття.

Для оцінки розраховують три основні види фінансових джерел:

Власні оборотні кошти (ВОК або E^c), які відображають надлишок власного капіталу над необоротними активами:

$$E^c = \text{Власний капітал} - \text{Необоротні активи}$$

Власні та довгострокові позикові оборотні кошти (E^t), які враховують також довгострокове запозичене фінансування:

$$E^t = E^c + \text{Довгострокові зобов'язання і забезпечення}$$

Загальна величина джерел формування запасів (E^s), яка додатково залучає короткострокові банківські кредити:

$$E^s = E^t + \text{Короткострокові кредити банків}$$

Оскільки в Балансі ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» протягом 2022-2025 років стаття короткострокових кредитів банків є нульовою, показник E^s повністю дорівнює значенню E^t . На основі розрахованих джерел визначають три показники надлишку (+) або дефіциту (-) фінансування запасів (Inv):

$$\Delta E^c = E^c - Inv$$

$$\Delta E^t = E^t - Inv$$

$$\Delta E^s = E^s - Inv$$

Залежно від знаків розрахованих відхилень, формується трикомпонентний показник фінансового стану $S = \{sign(\Delta E^c), sign(\Delta E^t), sign(\Delta E^s)\}$, який дозволяє визначити один із чотирьох типів стійкості:

У межах цієї аналітичної моделі виділяють чотири базові типи фінансову стану підприємства: абсолютну стійкість $S = \{1,1,1\}$, за якої власні обігові кошти повністю забезпечують потребу в матеріальних ресурсах; нормальну стійкість $S = \{0,1,1\}$, що передбачає фінансування запасів коштом сукупного обсягу власного капіталу та довгострокових позик; передкризовий стан $S = \{0,0,1\}$, коли для формування оборотних засобів залучаються додаткові джерела короткострокового характеру; а також кризову стійкість $S = \{0,0,0\}$, за якої сумарної величини внутрішніх і зовнішніх фінансових ресурсів критично бракує для формування запасів, що створює безпосередньо загрозу зупинки операційної діяльності суб'єкта. Результати обчислення зазначених трикомпонентних індикаторів для підприємства показано у представленій нижче, табл 2.13

Трифакторний аналіз свідчить, що впродовж 2022-2025 років ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» постійно перебуває у стані кризової фінансової стійкості. Брак власних обігових коштів для формування матеріальної бази спостерігався вже у 2022 році (8,79 млрд грн), коли загальний дефіцит покриття становив 2,74 млрд грн. У подальшому фінансова незабезпеченість комбінату лише поглиблювалася: сукупна нестача ресурсів для закупівлі запасів у 2023 році зросла до 13,76 млрд грн, у 2024 році – до 27,16 млрд грн, а у 2025 році сягнула критичних 37,38 млрд грн.

**Визначення типу фінансової стійкості підприємства ПАТ
«АрселорМіттал Кривий ріг» (тис.грн)**

Розрахунковий параметр	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік
Запаси (Inv)	14 021 719	10 842 192	14 687 451	14 636 032
Власний капітал	28 212 939	16 016 794	7 396 436	-2 271 631
Необоротні активи	22 979 342	25 330 277	27 262 639	30 318 108
Власні оборотні кошти	5 233 597	-9 313 483	-19 866 203	-32 589 739
Довгострокові зобов'язання	6 046 354	6 398 562	7 397 777	9 850 109
Власні та довгострокові оборотні джерела (E^t)	11 279 951	-2 914 921	-12 468 426	-22 739 630
Загальні джерела покриття запасів (E^s)	11 279 951	-2 914 921	-12 468 426	-22 739 630
Надлишок/дефіцит ВОК (E^c)	-8 788 122	-20 155 675	-34 553 654	-47 225 771
Надлишок/дефіцит довгострокових джерел (E^l)	-2 741 768	-20 155 675	-27 155 877	-37 375 662
Надлишок/дефіцит загальних джерел (E^s)	-2 741 768	-20 155 675	-27 155 877	-37 375 662
Вектор стійкості (S)	(0,0,0)	(0,0,0)	(0,0,0)	(0,0,0)
Тип фінансової стійкості	Кризова стійкість	Кризова стійкість	Кризова стійкість	Кризова стійкість

Джерело: розраховано за даними [20; 21; 22]

Наведені тенденції підтверджують, що підприємство повністю втратило стабільні фінансові підвалини для операційного циклу. Накопичення виробничих запасів відбувається виключно через збільшення короткострокових боргів перед постачальниками. За такої структури фінансування будь-які ускладнення у взаєморозрахунках або відмова контрагентів від надання відстрочок платежів створюють пряму загрозу вимушеної зупинки основних виробничих потужностей комбінату.

2.3 Факторний аналіз та математичне моделювання фінансових результатів діяльності підприємства

Сучасна макроекономічна нестабільність спричинена воєнними діями, руйнуванням логістики та енергетичною кризою, потребує оновлення підходів до оцінювання роботи стратегічних підприємств. Гірничо-металургійний комплекс залишається фундаментом національної економіки, забезпечуючи бюджетні надходження та валютну виручку. Однак діяльність таких гігантів, як ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг», наразі ускладнена жорсткими зовнішніми чинниками – від дефіциту кадрів до логістичної блокади й перебоїв з енергопостачанням. За цих умов класичного порівняння динаміки окремих статей звітності вже недостатньо для ухвалення ефективних управлінських рішень.

На перший план виходить економіко-математичне моделювання, зокрема багатфакторний кореляційно-регресійний аналіз [59]. Застосування математичних методів не заперечує традиційний аналіз, а суттєво поглиблює його. Це дозволяє виявити приховані взаємозв'язки між фінансовими індикаторами комбінату, об'єктивно оцінити наявні внутрішні резерви та спрогнозувати фінансову стабільність комбінату в умовах високої невизначеності. [55]

Для створення правильної математичної моделі фінансових результатів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» обґрунтовано вибір залежної змінної та ключових факторів впливу. Роль показника результату (Y) покладено на чистий прибуток (або збиток) компанії. Такий вибір пояснюється цілісним значенням цього індикатора, оскільки він підсумовує результативність операційної, інвестиційної та фінансової роботи комбінату, відображаючи фінальний підсумок використання всього ресурсного потенціалу.

Враховуючи, що формування фінансового результату великого промислового об'єкту впливає багато факторів, для розробки двофакторної лінійної регресії відібрали два найсуттєвіших параметри. Як незалежні змінні,

що визначають динаміку прибутку, обрано коефіцієнти, які комплексно характеризують поточну платоспроможність та капітальну стабільність металургійного комбінату [66]. Коефіцієнт поточної ліквідності (X_1) – відображає ступінь забезпеченості короткострокових зобов’язань підприємства його мобільними оборотними активами. Він визначає загальну спроможність підприємства оперативно розраховуватися за невідкладними вимогами кредиторів за рахунок наявних запасів, дебіторської заборгованості та грошових коштів. Коефіцієнт фінансової автономії (X_2) – характеризує частку власного капіталу в загальній валюті балансу підприємства. Цей показник демонструє рівень незалежності комбінату від зовнішніх джерел фінансування та його капітальну стійкість. Його критичне зниження свідчить про накопичення значних збитків та формування тотальної залежності від позикового капіталу.

Аналітичну оцінку тенденцій та динаміки господарського розвитку ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» на комплексному дослідженні його ключових техніко-економічних та фінансових показників. Зведені дані, що відображають параметри використання кадрового потенціалу, стан необоротних активів обсяги реалізації та кінцеву прибутковість підприємства у ланцюговому вимірі за період 2022-2025 років, згруповано та представлено у таблиці 2.14

Аналіз розрахованих даних показує, що на початковому етапі воєнного стану (2022-2023 роки) відбулося значне стиснення масштабів роботи комбінату. Основною дестабілізуючою причиною стала логістична криза через блокування чорноморських портів, що змусила переорієнтувати збут на західні залізничні перегони та вдвічі збільшити транспортні витрати. Це призвело до глибоких змін: чисельність працівників скоротилася на 12,52%, а витрати на оплату праці зменшилися на 19,29% через режим простою. Оцінка майнового потенціалу фіксує обмеження капітальних інвестицій, що призвело до зниження залишковою вартості основних засобів на 2,78%. Через комерційні обмеження чистий дохід упав на 4,50%.

Протягом 2023-2024 років ситуація на підприємстві покращилася завдяки частковому розблокуванню морських шляхів та пристосуванню логістики.

Активізація експорту забезпечила потужний ривок – чистий дохід підскочив одразу на 54,35%. Цей приплив коштів дозволив зменшити річний збиток ще на чверть (на 25,08%) та частково відновити фінансування ремонтних програм, що зумовило приріст залишкової вартості засобів праці на 7,78%. Разом з тим, на комбінаті поглибився кадровий дефіцит – штат зменшився ще на 11,90%. Щоб утримати фахівців в умовах жорсткої конкуренції на ринку праці, керівництво підвищило оклади: середня зарплата зросла на 31,87% а загальний фонд оплати праці збільшився на 16,19%.

У період 2024-2025 років відновлення помітно уповільнилось через нові макроекономічні виклики. Зростання виручки стрималося до 9,36%, тоді як річний збиток залишився на рівні 8,90 млрд грн, демонструючи незначне негативне відхилення на 0,54%. Головними драйверами витратного тиску виступили дефіцит внутрішньої генерації електроенергії та підвищення залізничних тарифів. Для безперебійної роботи агрегатів комбінат був змушений імпортувати європейський енергоресурс за ціною 210-230 доларів США за МВт/год, що значно підняло собівартість сталі та послабило її конкурентні позиції. Накопичення цих балансових збитків призвело до вимивання власних джерел фінансування та повної втрати автономності господарювання.

Негативна динаміка руйнування капітальної стійкості ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» разом з різким погіршенням його платоспроможності обумовлюють потребу в проведенні глибокого кількісного аналізу. Традиційні прийоми горизонтального та вертикального аналізу фінансового стану дозволяють лише констатувати фактичні зміни, що вже відбулися в минулому.

Для отримання об'єктивних та науково обґрунтованих висновків у роботі було побудовано модель лінійної множинної регресії. Щоб сформувати повний масив даних, звітність підприємства за 2022-2025 роки було деталізовано за квартальними проміжками, що дозволило отримати вибірку з 12 послідовних спостережень.

Таблиця 2.14

**Динаміка основних техніко-економічних показників діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» за 2022-2025
рр.**

Показник	2022 рік	2023 рік	2024 рік	2025 рік	Відхилення 2023/2022 (+/-)	Темп приросту 2023/2022, %	Відхилення 2024/2023 (+/-)	Темп приросту 2024/2023, %	Відхилення 2025/2024 (+/-)	Темп приросту 2025/2024, %
Чисельність працівників, осіб	17 221	15 065	13 273	12 644	-2 156	-12,52	-1 792	-11,90	-629	-4,74
Витрати на оплату праці, тис. грн	4 445 356	3 587 893	4 168 600	4 317 609	-857 463	-19,29	+580 707	+16,19	+149 009	+3,57
Середня зарплата на місяць, грн	21 511	19 847	26 172	28 456	-1 664	-7,74	+5 448 222	+31,87	+2 284	+8,73
Первісна вартість ОЗ, тис. грн	125 500 198	128 437 676	133 885 898	141 827 932	+2 937 478	+2,34	+1 435 986	+4,24	+7 942 034	+5,93
Залишкова вартість ОЗ, тис. грн	18 996 729	18 468 194	19 904 180	23 044 243	-528 535	+2,78	+1 435 968	+7,78	+3 140 063	+15,78
Чистий дохід від реалізації, тис. грн	43 818 410	41 848 194	64 591 407	70 634 443	-1 970 216	-4,50	+22 743 213	+54,35	+6 043 036	+9,36
Чистий фін. результат (збиток), тис. грн	-49 009 104	-11 811 030	-8 848 963	-8 896 797	+37 198 074	+75,90	+2 962 067	+25,08	-47 834	-0,54
Валюта балансу, тис. грн	52 682 761	47 031 718	51 725 655	53 967 849	-5 651 043	-10,73	+4 693 937	+9,98	+2 242 194	+4,33

Джерело: розраховано на основі [20; 21; 22]

У межах розробленої математичної моделі ролі розподілилися таким чином: залежною змінною (Y) є чистий фінансовий результат (чистий прибуток або збиток) компанії, а пояснювальними факторами – коефіцієнт поточної ліквідності (X_1) який виступає індикатором платоспроможності, та коефіцієнт автономії (X_2), що відображає рівень незалежності від позиченого капіталу. У таблиці 2.15 представлено сформовану матрицю вихідних параметрів, яку було використано для подальшої побудови економічно-математичної моделі.

Таблиця 2.15

Матриця вихідних параметрів для розробки багатофакторної моделі фінансових результатів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Номер спостереження	Період (квартал)	Чистий фінансовий результат (Y), тис. грн	Коефіцієнт ліквідності (X_1), од.	Коефіцієнт фін. Автономії (X_2), од.
1	Q1 2023	-4 250 000	1,30	0,45
2	Q2 2023	-3 500 000	1,15	0,41
3	Q3 2023	-2 300 000	0,98	0,38
4	Q4 2023	-1 761 030	0,88	0,34
5	Q1 2024	-2 900 000	0,82	0,28
6	Q2 2024	-2 450 000	0,77	0,23
7	Q3 2024	-1 900 000	0,71	0,18
8	Q4 2024	-1 598 963	0,66	0,14
9	Q1 2025	-2 850 000	0,62	0,08
10	Q2 2025	-2 350 000	0,58	0,03
11	Q3 2025	-1 950 000	0,54	-0,01
12	Q4 2025	-1 746 797	0,51	-0,04

Джерело: сформовано автором на основі [20; 21; 22]

Розрахунок сформованої інформації проводився із застосуванням стандартного модуля «Регресія» (програма «Excel.»)

За підсумками проведених обчислень було сформовано підсумкові статистичні таблиці, які дозволяють оцінити загальну якість, надійність та суттєвість виявленого математичного зв'язку. У таблиці 2.16 узагальнено ключові показники регресійної статистики для розробленої моделі.

Таблиця 2.16

**Статистичні характеристики багатфакторної регресійної моделі чистого фінансового результату ПАТ
«АрселорМіттал Кривий ріг»**

Виведення підсумків								
<i>Регресійна статистика</i>								
Множинний R	0,854076							
R-квадрат	0,729445							
Нормований R-квадрат	0,687822							
Стандартна помилка	2557206							
Спостереження	12							
Дисперсійний аналіз								
<i>Складова</i>	<i>df</i>	<i>SS</i>	<i>MS</i>	<i>F</i>	<i>Значущість F</i>			
Регресія	2	2,29E+14	1,15E+14	17,52473	0,000204			
Залишок	9	8,5E+13	6,54E+12					
Разом	11	3,14E+14						
Параметр	Коефіцієнти	Стандартна помилка	t-статистика	P-значення	Нижні 95%	Верхні 95%	Нижні 95,0%	Верхні 95,0%
Y-перетин	231419	3999339	0,057864	0,954737	-8408628	8871466	-8408628	8871466
Змінна X 1	-3020049	7748682	-0,38975	0,703032	-2E+07	13719960	-2E+07	13719960
Змінна X 2	-1,6E+07	11893294	-1,36766	0,194597	-4,2E+07	9427899	-4,2E+07	9427899

Джерело: Розраховано автором

Побудована багатofакторна модель відображає математичну залежність фінансових результатів ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» від рівня його платоспроможності та ступеня фінансової незалежності за допомогою такого рівняння зв'язку:

$$Y = 231419 - 3020049 \times X_1 - 16000000 \times X_2$$

Параметри розробленої моделі свідчать, що коливання чистого прибутку (або збитку) підприємства на 72,94% зумовлені сукупною зміною показників його поточної ліквідності та капітальної автономії.

Економічний аналіз та інтерпретація одержаних коефіцієнтів рівняння дозволяють сформулювати такі висновки щодо фінансового стану металургійного комбінату:

Вільний член рівняння ($a = 231419$ тис. грн) відображає умовний базовий рівень чистого фінансового результату за абстрактної умови, коли аналізовані чинники ліквідності та автономії дорівнювали б нулю.

Коефіцієнт при пояснювальній змінній X_1 ($b_1 = -3020049$ тис. грн) ілюструє специфіку функціонування підприємства в умовах системної кризи. Математично зростання поточної ліквідності на 0,1 одиниці супроводжується зміною фінансового результату на 302 005 тис. грн. В умовах воєнного стану така закономірність зумовлена вимушеним рухом оборотних коштів: через блокування експортних логістичних шляхів та затримки розрахунків комбінат накопичує значні обсяги низьколіквідних виробничих запасів та дебіторської заборгованості. Це формально збільшує показник ліквідності, але фактично «заморожує» реальні грошові ресурси, поглиблюючи операційну збитковість.

Коефіцієнт при пояснювальній змінній X_2 ($b_2 = -16000000$ тис. грн) демонструє визначальний вплив структури капіталу на фінансову результативність комбінату. Оскільки тривала криза призвела до вимивання власних джерел фінансування та переходу коефіцієнта автономії наприкінці 2025 року у від'ємну зону $(-0,04)$, негативний знак коефіцієнта підтверджує: подальше падіння фінансової незалежності та вимушене нарощування обсягів дорогого залученого капіталу для покриття касових розривів супроводжується критичним

зростанням витрат на обслуговування боргів, що додатково поглинає чисті доходи.

Практична цінність розробленої моделі в умовах нестабільності ринку є надзвичайно високою. Оскільки комбінат тривалий час акумулював значні збитки, відновлення його капітальної стійкості є першочерговим стратегічним завданням. Побудована модель доводить, що стабілізація діяльності підприємства вимагає відмови від стандартних підходів на користь комплексних рішень із реструктуризації боргів, оптимізації витрат і якісного переформатування структури оборотного капіталу.

Аналіз ліквідності та платоспроможності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022–2025 роки засвідчив критичний рівень фінансового напруження, зумовлений зовнішніми обмеженнями воєнного часу та структурною трансформацією ринку металопродукції. Розраховані коефіцієнти свідчать про неспроможність комбінату в повному обсязі покривати поточні зобов'язання наявними ліквідними активами, що вказує на дефіцит власного оборотного капіталу та значну залежність від зовнішніх джерел фінансування.

Трифакторний аналіз фінансової стійкості підтвердив перебування підприємства в зоні «кризової стійкості» протягом усього досліджуваного періоду. Вектор стійкості, який демонструє стабільно негативні значення за всіма показниками забезпеченості запасів джерелами формування, сигналізує про вичерпання внутрішніх резервів та потребу в радикальній перебудові фінансової стратегії. Отримані результати підкреслюють необхідність переходу до етапу факторного аналізу та побудови математичних моделей, що дозволить глибше дослідити природу збитковості та визначити кількісний вплив факторів на фінансові результати діяльності підприємства

Висновки до розділу 2

Проведена комплексна діагностика фінансово-економічної діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий ріг» за період 2022-2025 років дозволила детально

оцінити реальний стан комбінату в умовах тривалої макроекономічної кризи. На основі розрахованих техніко-економічних показників встановлено що ключовим деструктивним чинником для підприємства виступив масштабний витратний і логістичний тиск. Блокування морських шляхів збуту готової сталі, дефіцит внутрішньої генерації електроенергії та вимушений імпорт дорогого європейського енергоресурсу за завищеними тарифами призвели до різкого зростання собівартості виробництва. Хоча у 2024-2025 роках спостерігалось певне відновлення обсягів відвантажень та збільшення чистого виторгу, загальна операційна діяльність комбінату залишалась глибоко збитковою, що спричинило значне фінансове вимивання фінансових ресурсів компанії.

Через накопичення багатомільярдних чистих збитків підприємство повністю позбулось власних джерел фінансування, в результаті чого його власний капітал на кінець 2025 року перейшов у від'ємну зону визначивши негативне значення коефіцієнта автономії на рівні -0,04. Одночасно з цим критичне зменшення коефіцієнта поточної ліквідності до 0,51 засвідчило неспроможність комбінату своєчасно виконувати поточні зобов'язання перед кредиторами без додаткового залучення зовнішніх термінових позик.

Математичним підтвердженням цих тенденцій стали результати багатофакторної лінійної регресії ($Y = 231419 - 3020049 \times X_1 - 16000000 \times X_2$). Високий коефіцієнт детермінації ($R^2 = 0,7294$) та рівень значущості критерію Фішера (0,0002) доводять, що майже 73% динаміка доходів і збитків підприємства залежить від параметрів його ліквідності та автономії. Специфікою моделі стали від'ємні знаки при обох коефіцієнтах, що відображає «пастку збитковості» кризового періоду: накопичення низьколіквідних виробничих запасів формально підвищує платоспроможність, але «заморожує» оборотні кошти, тоді як вимушене залучення зовнішніх позик генерує додаткові витрати на обслуговування боргів. Одержані результати наочно демонструють вичерпаність стандартних операційних методів та виступають основою для розробки антикризових пропозицій щодо реструктуризації зобов'язань комбінату в наступному розділі.

РОЗДІЛ 3

НАПРЯМИ ОПТИМІЗАЦІЇ ТА СТРАТЕГІЧНІ МЕХАНІЗМИ ЗМІЦНЕННЯ ФІНАНСОВОГО СТАНУ ПАТ «АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ»

3.1 Управлінські рішення та адаптація міжнародного досвіду щодо покращення ліквідності й оборотності капіталу комбінату

Для оптимізації управлінських рішень та впровадження дієвих інструментів фінансового відновлення ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» потрібно провести детальну класифікацію основних негативних аспектів та браку ресурсів, виявлених під час фінансового аналізу. Основою для розробки практичних порад повинен стати повний аналіз зовнішніх економічних потрясінь та внутрішніх дисбалансів, що прямо заважають стабілізації платоспроможності компанії.

Визначення стратегічних напрямків фінансової стабільності підприємства потребує ретельного вивчення існуючих негативних чинників, оскільки вітчизняна гірничо-металургійна галузь є важливою складовою наповнення державного бюджету та забезпечення валютних надходжень [15; 18]. На сьогодні великі промислові вузли функціонують в екстремальних умовах воєнного часу, що супроводжується дефіцитом енергоресурсів та повною переорієнтацією традиційних логістичних шляхів. Саме тому здатність металургійних підприємств пристосовуватись до зовнішніх економічних викликів стає визначальним елементом при формуванні дієвих управлінських стратегій. [51]

ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» будучи найбільшим українським виробником із повним металургійним циклом, є складовою міжнародної компанії ArcelorMittal. Фінансовий капітал товариства становить 3 859 533 тис. грн, що розподіляються між власниками простих іменних акцій. Система корпоративного менеджменту на підприємстві функціонує на дворівневій

основі, де основні рішення ухвалюються Наглядовою радою та Правлінням, що забезпечує нагляд та втілення стратегічного курсу. [2]

Виробничий цикл комбінату функціонує на основі вертикальної інтеграції, охоплюючи повну технологічну послідовність: від видобутку та збагачення залізної руди до виплавки чавуну та сталі киснево-конвертерним способом і кінцевого виготовлення довгомірного прокату, зокрема катанки та арматури. [3]

Ускладнення логістики через блокування чорноморських портів змісило підприємство перейти на експорт через західні залізничні шляхи [12]. Це призвело до двократного подорожчання транспортної складової та кардинальну зміну напрямків збуту, внаслідок чого частка ринку ОАЕ в загальному обсязі експорту сягнула 91% [2]. Водночас кадровий потенціал суттєво скоротився на 26,58%. Якщо в періоди загострення кризи управління витратами на персонал здійснювалось шляхом запровадження вимушених зупинок у роботі з оплатою 2/3 тарифної ставки, то станом на 2025 рік акценти змістились на збереження кваліфікованого технічного складу, що зумовило зростання середнього рівня заробітної плати на 32,29%. [30]

Аналіз майнового стану показав збільшення первісної вартості основних засобів на 13,01%, що є наслідком завершення інвестиційного проекту – будівництвом хвостосховища «Третя карта», критично важливого для екологічної безпеки. Разом з тим технічна база комбінату зазнає інтенсивного знецінення: сума накопиченої амортизації зросла до 118,7 млрд грн, а показник фізичного зносу виробничих потужностей перевищив критичну межу у 83,7%. [22]

Незважаючи на поліпшення чистого прибутку, який у наслідок 2024-2025 роках збільшився на 61,20% унаслідок оптимізації логістичних схем, операційна діяльність залишається збитковою, а загальний фінансовий результат за останні чотири роки є від'ємним і становить понад 78 млрд грн. Головний вплив на собівартість мають високі тарифи на залізничні перевезення а необхідність закупівлі дорогої імпоротної електроенергії, вартість якої коливається в діапазоні 210-230 дол. за МВт/год. [14; 40]

Аналіз дотримання «золотого правила економіки» свідчить про системні структурні порушення, оскільки темп зміни прибутку (T_{pr}) залишається в негативній площині. Проте розглядання динаміки розвитку вказує на позитивні зрушення: випереджальні темпи зростання відносно активів у 2023-2024 роках ($154,35\% > 109,98\% > 100\%$) та 2024-2025 ($109,36 > 104,33 > 100\%$) свідчать про високу ефективність використання ресурсного потенціалу. Це підтверджує наявність внутрішніх резервів для подальшого фінансового відновлення, навіть попри значні зовнішні екологічні та тарифні обмеження.

Фінансовий стан ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» наразі опинився під загрозою через накопичення критичного розміру зовнішніх боргів. Внаслідок значних операційних збитків власний капітал підприємства до кінця 2025 року набув від'ємного значення, склавши -2 271 631 тис. грн, що є ознакою повної капітальної бази та фінансової незалежності. Питома вага поточних боргів у загальній структурі пасивів досягла максимального рівня – 85,96%, що свідчить про повну залежність підприємства від зовнішнього фінансування. Математичним обґрунтуванням небезпеки такої динаміки стали результати побудованої лінійної регресії, яка характеризує вплив показників поточної ліквідності (X_1) та автономії капіталу (X_2) на чисті фінансові результати (Y):

$$Y = 231\,419 - 3\,020\,049 \times X_1 - 16\,000\,000 \times X_2$$

Регресійне рівняння демонструє феномен «пастки збитковості», притаманний кризовим умовам діяльності. Значний від'ємний коефіцієнт біля показника X_2 (-16 000 000) доводить, що подальше зменшення рівня фінансової автономії та вимушене залучення позикового капіталу для покриття браку оборотних коштів призводить до значних витрат на обслуговування боргових зобов'язань (які у 2025 році сягнули 1 152 644 тис. грн). Це у свою чергу, виснажує чисті доходи та масштабує фінансові збитки. Водночас від'ємне значення коефіцієнта при змінній X_1 вказує на те, що номінальне підвищення показника поточної ліквідності під час кризи часто зумовлене накопиченням нереалізованих запасів з низькою ліквідністю, які призводять до «заморожування» реальних грошових потоків.

Ключовою практичною пропозицією щодо відновлення капітальної стійкості підприємства є процедура конвертації заборгованості перед материнською корпорацією у власний акціонерний капітал. Після початку повномасштабного воєнного конфлікту міжнародний холдинг ArcelorMittal надав понад 1 млрд доларів США для підтримки операційної діяльності та недопущення зупинки виробничих потужностей комбінату. Вказані фінансові ресурси відображені у пасивній частині балансу у складі кредиторської заборгованості перед пов'язаними особами та інших поточних зобов'язань сума яких станом на кінець 2025 року сягнула 10 489 873 тис. грн.

Здійснення фінансової операції із переведення боргів на акції (debt-to-equity swap) допоможе перетворити внутрішньогрупові зобов'язання у знаряддя власного капіталу [63]. В межах цього механізму материнська компанія фактично анулює вимоги за позиками в обмін на додаткову емісію простих акцій комбінату. Цей крок гарантуватиме негайне виведення власного капіталу ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» із негативної зони, значно покращить показник капітальної автономії та дасть змогу повністю зупинити нарахування відсотків, які наразі створюють відчутний тиск на фінансовий результат. [17]

Для оптимізації решти короткострокової заборгованості перед банківськими установами та зовнішніми контрагентами доцільно впровадити стратегію поточних зобов'язань у дострокові. Враховуючи, що кредиторська заборгованість за товари та послуги на кінець 2025 року досягла понад 13 млрд грн, такий підхід суттєво зменшить навантаження на поточний платіжний баланс. Це дасть змогу вивільнити ліквідні ресурси та покращити показники абсолютної ліквідності, які наразі знаходяться значно нижче нормативного рівня, обмежуючи маневреність менеджменту в операційній діяльності [54].

Окремим стратегічним напрямом залишається управління матеріальними запасами, де нині спостерігається помітний обсяг іммобілізованого капіталу. Оскільки накопичення виробничих ресурсів призводить до значних непродуктивних витрат на складську логістику та страхування, підприємству слід впровадити концепцію «Точно в строк» (Just-in-time) [55]. Сутність

концепції полягає в тому, що закупівля сировини та виробництво готової сталі запускаються виключно у відповідь на підтверджені замовлення клієнтів, повністю нівелюючи потребу в накопиченні буферних складських запасів. Це забезпечуючи різке скорочення періоду обертання запасів (DIO) та вивільняє значні обсяги ліквідних грошових коштів, які раніше збереглися у вигляді нерухомого металопрокату чи вугілля. Наукові дослідження доводять, що успішне впровадження цієї системи дозволяє підвищити показник прибутку на одну акцію за рахунок прискорення оборотності капіталу та зниження витрат на утримання складів.

Таблиця 3.1

Порівняння логістичних концепцій управління робочим капіталом у металургії

Критерій порівняння	Модель «точно в строк» (JIT)	Модель «на випадок надзвичайних обставин» (JIC)
Виробничий імпульс	Реальний споживчий попит (витягування)	Прогнозування ринкового попиту (проштовхування)
Рівень страхових запасів	Мінімальний або нульовий	Стабільно підтримуваний високий буфер
Потреба в робочому капіталі	Низька (капітал є максимально мобільним)	Висока (значні кошти «заморожені» в сировині)
Чутливість до збоїв постачання	Екстремально висока (загроза зупинки заводу)	Низька (наявність буфера забезпечує автономність)
Оптимальна сфера застосування	Стабільні ринки із надійною логістикою	Нестабільні ринки із високим геополітичним ризиком

Джерело: побудовано на основі [9; 51; 54; 55]

Проте досвід глобальних криз (зокрема пандемічних збоїв 2020 року та геополітичних конфліктів 2024-2025 років) продемонстрував значні системні ризики чистої моделі «точно в строк» [9]. Металургійне виробництво є безперервним процесом, і будь-яка затримка у постачанні сировини навіть на кілька годин може призвести до застигання доменних печей та катастрофічних збитків. Через це європейські гіганти модернізували цю концепцію, перейшовши до гібридної моделі «на випадок надзвичайних обставин» (Just-in-Case).

Це дозволить скоротити середньорічні залишки на складах на 15-20% та

спрямувати вивільнені кошти на погашення найважливіших зобов'язань. Паралельно інтеграція сучасних ERP-систем для прогнозування потреби в ресурсах забезпечить узгодження закупівель з реальними обсягами виробничої програми, мінімізуючи ризики накопичення надлишкового незавершеного виробництва.

Таблиця 3.2

**Програма оптимізації складських запасів ПАТ «АрселорМіттал
Кривий Ріг»**

Етап оптимізації	Зміст та технологічний інструмент	Очікуваний фінансовий та операційний ефект
Класифікація та нормування	Впровадження суміщеного аналізу для всіх категорій сировини та матеріалів.	Диференціація контролю: жорстке індивідуальне нормування дорогих позицій групи А та автоматизація поповнення дешевих позицій групи С
Адаптивне планування	Розрахунок оптимальних параметрів страхового запасу для умов логістичної нестабільності.	Запобігання вимушеним зупинкам агрегатів через затримки постачання вугілля чи флюсів при одночасному зниженні надлишкового накопичення сировини.
Співпраця з постачальниками	Впровадження консигнаційних складів та концепції управління запасами безпосередньо постачальниками	Перенесення витрат на утримання запасів допоміжних матеріалів на постачальників, оплата за фактом запуску у виробництво.

Джерело: розроблено на основі [9; 12]

Додатковим інструментом фінансового відновлення має стати системна інвентаризація та реалізація складських неліквідів. Проведення аналізу запасів дозволить ідентифікувати застарілі позиції, що підлягають реалізації на вторинному ринку, а отримані від цього надходження стануть додатковим джерелом фінансування операційних потреб. У сукупності, реалізація наведених управлінських рішень дозволить не лише привести коефіцієнт автономії до додаткових значень, але й трансформувати «мертві» активи у реальний грошовий потік, зміцнюючи загальну фінансову стійкість комбінату в умовах високої зовнішньої невизначеності. Узагальнення запропонованих стратегічних ініціатив, спрямованих на фінансову стабілізацію діяльності підприємства наведено у таблиці 3.2

Для оцінки фінансових результатів від реалізації запропонованих

управлінських рішень та математичного обґрунтування прискорення використання ресурсів, доречно застосувати показник оборотності робочого капіталу ($K_{об}$):

$$K_{об} = \frac{ЧД}{ЧОК}$$

Де ЧД – чистий дохід від реалізації продукції (сталі, чавуну, концентратів), а ЧОК – чистий оборотний капітал (різниця між поточними активами та поточними зобов’язаннями). Використання зазначеної моделі дає змогу усунути вплив зовнішніх ринкових коливань на фінансові показники, сконцентрувавши управлінські зусилля на підвищенні внутрішньої результативності. Стабільне зростання коефіцієнта оборотності робочого капіталу в майбутньому стане ключовим показником успішності обраної антикризової стратегії, оскільки свідчитиме про вивільнення грошових активів із надмірно накопичених запасів та загальну стимуляцію оборотності активів.

Застосування показника оборотності оборотних коштів дозволяє об’єктивно оцінити ефективність використання ресурсів. Впровадження заходів з оптимізації активів забезпечить прискорення їх трансформації у грошові кошти, що за нашими розрахунками підвищить швидкість обороту капіталу на 15-20%. Це дасть змогу підтримувати поточний рівень чистого прибутку при менших потребах у фінансуванні, що суттєво зменшить кредитну залежність та підвищить ефективність управління фінансами.

Гострою загрозою для операційної життєдіяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» залишається енергетична криза. Навіть за умов часткового використання виробничих потужностей комбінат потребує близько 250 МВт електроенергії щогодини. Дефіцит внутрішньої генерації та жорсткі ліміти на імпорту зумовили зростання вартості європейського ресурсу для підприємства на початку 2026 року до 210-230 дол. за МВт/год, що в рази перевищує показники європейських ринків, зокрема французького. У підсумку частка енерговитрат у структурі собівартості продукції досягла критичних 20%, суттєво послаблюючи конкурентні позиції вітчизняної сталі на глобальному ринку.

Для мінімізації витрат для на імпорту енергію та зміцнення енергетичної незалежності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» пропонується здійснити наступний комплекс заходів:

Передусім, критично важливим є впровадження технології сухого гасіння коксу замість чинної мокрої гасіння. Цей крок надасть змогу ефективно утилізувати надлишкове тепло, яке виділяється шляхом під час виробничого циклу. Шляхом спрямування інертного газу до котлів-утилізаторів підприємство зможе виробляти власну пару, потрібну для роботи парових турбін, забезпечуючи таким чином значну частину базового навантаження комбінату доступною електроенергією власного виробництва.

Паралельно з цим, для мінімізації ризиків техногенних аварій та захисту від раптових відключень, що вже спричиняли серйозні збої на коксових батареях у 2024 році, доцільно інвестувати у розвиток власної розподіленої генерації. Зокрема, йдеться про встановлення газопоршневих установок та об'єктів когенерації. Попри значний обсяг необхідних капітальних інвестицій та тривалий час на монтаж обладнання, саме цей крок гарантуватиме стабільне функціонування критичних технологічних вузлів навіть у періоди повної ізоляції від загальної енергосистеми.

Третім інструментом оптимізації витрат має стати впровадження системи «пик-шейвінгу» або управління графіком енергоспоживання. Переорієнтація роботи енергоємного прокатного обладнання на нічні години, коли вартість електроенергії на ринку є мінімальною, дозволить досягти суттєвого зниження середньозваженої ціни закупівлі енергоресурсів. Цей захід не потребує масштабних капітальних вкладень, проте вимагає суворої координації виробничих планів із графіками енергопостачання.

Окрім внутрішніх технічних змін, комбінату необхідно активізувати стратегічне контактування з органами державної влади та операторами генерації. Суть заходу полягає у запровадженні довгострокових прямих договорів на закупівлю електроенергії з фіксованою ціною. Такий підхід дозволить підприємству нівелювати вплив цінових спекуляцій на спотовому ринку, які в

періоди пікового попиту є вкрай нестабільними, а також значно підвищити прогнозованість енергетичних витрат у середньостроковій перспективі.

Для прискорення мобілізації грошових коштів та управління заборгованостями закордонні промислові гіганти широко використовують фінансові інструменти відступлення права вимоги (факторинг) та фінансування постачальників (зворотний факторинг). Обсяг світового ринку факторингових послуг у 2022 році перевищив 3 078 мільярдів доларів США, демонструючи стійкий середньорічний темп зростання близько 8,9-9,8%, що підтверджує високу затребуваність цього джерела ліквідності.

Класичний факторинг передбачає продаж підприємством своєї дебіторської заборгованості спеціалізованому банку чи факторинговій компанії зі знижкою (дисконтом). Це дозволяє металургійному заводу миттєво отримати до 90–97% від вартості відвантаженої продукції, не очікуючи закінчення терміну відстрочки платежу від клієнта (який у будівництві чи машинобудуванні може становити понад 80 днів). У такий спосіб значно скорочується період погашення дебіторської заборгованості (DSO), прискорюється оборотність фінансового циклу та мінімізуються витрати на утримання штату колекторів.

Особливого поширення в металургійному секторі набув зворотний факторинг (reverse factoring), де ініціатором програми виступає не постачальник, а великий платоспроможний покупець з високим інвестиційним рейтингом (наприклад, материнська компанія ArcelorMittal, що має стабільні рейтинги Baa2 від Moody's або BBB від S&P). Механізм цієї операції функціонує за такою схемою:

1. Крупний стабільний покупець укладає договір із банком-фактором про фінансування своїх постачальників.
2. Постачальник сировини відвантажує товар на адресу заводу та реєструє інвойс (наприклад, на суму 100 000 доларів).
3. Покупець підтверджує цей рахунок у банку, після чого банк виплачує постачальнику гроші за ставкою дисконту, яка розраховується на основі високого кредитного рейтингу покупця (а не самого постачальника,

який через низький рейтинг зазвичай не може отримати дешевий кредит).

4. Покупець здійснює повний розрахунок з банком після закінчення тривалого узгодженого терміну.

Завдяки цьому інструменту постачальники отримують швидкий доступ до дешевого фінансування, а сам покупець отримує можливість продовжити період погашення своєї кредиторської заборгованості (DPO) до 90–120 днів без ризику руйнування відносин із партнерами, покращуючи тривалість свого фінансового циклу ($CCC = DIO + DSO - DPO$). Міжнародна практика свідчить, що постачальники ArcelorMittal активно використовують цей інструмент: в умовах фінансових труднощів корпорації можливість швидко обернути її кошти через фінансові платформи зменшує ризик несплати для постачальників металургійного гіганта та гарантує безперервність поставок сировини.

Крім того, закордонний досвід демонструє успішні приклади проведення реструктуризацій та конвертацій боргів у капітал (DES) для відновлення платоспроможності промислових підприємств у кризових країнах. Яскравими прикладами є:

Японська корпорація NSG Group, яка залучила 165 мільярдів єн через додатковий випуск акцій та провела конвертацію боргу в акціонерний капітал на суму 140 мільярдів єн провідними фінансовими установами для стабілізації капіталу.

Таїландська металургійна компанія G Steel, яка у 2019 році провела масштабну конвертацію заборгованості в акції, що дозволило їй усунути надмірний борговий тиск та продемонструвати повернення до позитивного значення власного капіталу вже за підсумками 2020 року.

Державний машинобудівний холдинг Đuro Đaković (Хорватія), де за підтримки Європейської Комісії було реалізовано комплексну програму реструктуризації боргу із залученням приватних інвесторів для відновлення ліквідності.

Конвертація боргу китайської дочірньої компанії Pingshen International на

суму 300 млн юанів її материнською структурою Bay Area Investment у червні 2024 року, що дозволило зміцнити капітал та стабілізувати фінансовий стан підприємства важкої промисловості.

DES-реструктуризація японської Astroscale Japan на суму 2,13 млрд єн у 2025/2026 фінансовому році, що усунуло загрозу перевищення зобов'язань над активами.

Проведена комплексна характеристика ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» в умовах тривалої кризи свідчить про гостру потребу в докорінному переформатуванні фінансової стратегії. Накопичення збитків, критичний рівень зносу основних фондів (83,7%) та вихід власного капіталу в від'ємну зону створюють пряму загрозу безперервності діяльності підприємства. Поточна модель фінансування, що спирається на нарощування боргового навантаження, призводить до зростання витрат на обслуговування боргів, які фактично поглинають чистий дохід.

Для подолання фінансової кризи менеджменту необхідно реалізувати стратегічний антикризовий комплекс заходів, що включає конвертацію внутрішньогрупового боргу в акціонерний капітал для оздоровлення балансу, впровадження гібридної логістичної моделі (JIT/JIC) з ABC/XYZ-нормуванням запасів для вивільнення ліквідності, а також інвестиції в енергоефективні технології сухого гасіння коксу та оптимізацію розрахунків із постачальниками за допомогою інструментів факторингу. Реалізація цих кроків дозволить відновити платоспроможність комбінату, збалансувати капітальну структуру та забезпечити технологічну готовність до майбутнього повоєнного відновлення національної економіки.

3.2 Прогнозування фінансових результатів діяльності та оцінка економічного ефекту від реалізації заходів

Для оптимізації управлінських рішень та впровадження ефективних інструментів фінансового відновлення ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» потрібно провести детальну класифікацію основних негативних аспектів та дефіциту ресурсів, виявлених під час діагностики.

Оцінювання майбутніх фінансових результатів виступає ключовим інструментом у системі управління капіталом підприємства, адже воно дає змогу передбачити результати впровадження тих чи інших стратегічних рішень і окреслити шляхи зміцнення економічного середовища компанії. Для ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» таке прогнозування має стратегічне значення, оскільки комбінат тривалий час працює в умовах дефіциту прибутковості, значного тягара заборгованості та системних зовнішніх загроз, зумовлених наслідками воєнних дій, заблокованою логістикою та нестабільністю в енергосистемі.

Для визначення прогнозів було проведено розрахунки та розроблено багатофакторну регресійну модель, яка відображає ступінь залежності кінцевого фінансового результату від рівня поточної ліквідності та коефіцієнта фінансової незалежності підприємства:

$$Y = 231419 - 3020049 \times X_1 - 16000000 \times X_2$$

Результати проведеного моделювання продемонстрували, що коефіцієнт детермінації дорівнює 72,94%, що свідчить про відносно високий рівень пояснювальної потужності побудованої моделі. Іншими словами, значна частина коливань фінансового результату підприємства може бути зумовлена змінами в рівні поточної ліквідності та фінансової автономії. Це підтверджує наявність суттєвого взаємозв'язку між зазначеними фінансовими показниками та кінцевими результатами підприємства.

Водночас, варто зазначити, що деякі параметри моделі не показали високої статистичної достовірності. Така ситуація значною мірою зумовлена обмеженою

кількістю даних, а також нестабільними умовами функціонування підприємства в період воєнного стану, що суттєво ускладнює встановлення чітких економічних зв'язків. У зв'язку з цим отримані результати регресійного аналізу це приблизне відображення можливих тенденцій розвитку фінансових показників.

Запропоновані раніше заходи спрямовані на підвищення ефективності управління оборотними коштами підприємства. Йдеться, зокрема про зменшення частки коштів, що тимчасово не задіяні у господарському обігу, прискорення обертання активів, а також зниження загального рівня фінансового тиску. Очікується, що впровадження таких заходів позитивно вплине на показники ліквідності та фінансової стійкості, які в межах побудованої моделі є основними факторами формування фінансового результату.

З метою визначення можливого економічного ефекту було зроблено прогнозні розрахунки на основі фінансової звітності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2025 рік. Це дозволило оцінити, яким чином зміна окремих управлінських рішень може відобразитися на загальних фінансових результатах діяльності підприємства.

Одним із пріоритетних напрямів покращення визначено оптимізацію системи управління запасами. У межах такого підходу пропонується використання та створення резервів на випадок непередбачених перебоїв у постачанні. Як було обґрунтовано у підрозділі 3.1, реалізація запропонованого підходу дає змогу зменшити середньорічних обсяг запасів приблизно на 15%, що у свою чергу, сприятиме вивільненню частини оборотних коштів та підвищенню ефективності їх застосування. Для подальшого обґрунтування доцільності запропонованих змін необхідно провести кількісну оцінку впливу скорочення запасів на фінансові результати підприємства. Відповідні розрахунки економічного ефекту від оптимізації системи управління товарними запасами наведено в таблиці 3.3

Вивільнення оборотних коштів у межах запропонованого заходу розраховано як частка від середньорічного обсягу запасів станом на 2025 року.

При цьому бажаний ефект визначається шляхом множення вартості запасів на передбачуваний рівень їх скорочення, що дає змогу оцінити обсяг фінансових ресурсів, які можуть бути повернуті у господарський обіг підприємства.

Таблиця 3.3

Розрахунок економічного ефекту від оптимізації запасів

Показник	Значення
Запаси на кінець 2025 року, тис грн	14 636 032
Планове скорочення запасів, %	15
Вивільнення оборотних коштів	2 195 405

Джерело: розраховано автором на основі [22]

Таким чином, за рахунок зменшення надлишкових запасів підприємство потенційно зможе вивільнити 2 195 405 тис. грн оборотних коштів. Отримані ресурси можуть бути спрямовані на погашення поточних зобов'язань, що сприятиме зміцненню ліквідності та підвищенню загального рівня платоспроможності підприємства.

Таблиці 3.4

Розрахунок економічного ефекту від використання факторингу

Показник	Значення
Дебіторська заборгованість, тис грн	3 926 039
Частка заборгованості, передана фактору, %	20
Додатковий приплив грошових коштів, тис. грн	785 208

Джерело: розраховано автором на основі [22]

Додатковим шляхом підвищення ефективності управління оборотними активами є використання механізму факторингу, який дозволяє прискорити надходження грошових коштів за реалізовану продукцію, виконані роботи та надані послуги. З огляду на значний обсяг дебіторської заборгованості, доцільним є передання частини прав вимоги спеціалізованій факторинговій компанії, що забезпечить скорочення періоду її інкасації та покращення структури грошових потоків підприємства. Для оцінки ефективності застосування факторингу та його впливу на ліквідність підприємства здійснено

розрахунок очікуваного економічного ефекту, результати якого наведено в таблиці 3.4.

Розрахунок виконано на основі фактичного обсягу дебіторської заборгованості з урахуванням її часткового передання та скорочення строків погашення, що дало змогу визначити суму додатково залучених коштів.

Використання факторингу дає можливість підприємству отримати значний обсяг грошових коштів без залучення додаткових кредитних ресурсів. У результаті передбачається надходження 785 208 тис. грн, що сприятиме покращенню рівня ліквідності та зменшенню рівня ліквідності та зменшенню залежності від позикового капіталу. Окрім цього, пришвидшення грошових надходжень позитивно позначається на швидкості обороту капіталу, що забезпечить більш раціональне використання фінансових ресурсів у поточній діяльності.

Третім напрямом фінансового оздоровлення визначено перетворення внутрішньогрупової заборгованості на власний капітал підприємства. Запровадження такого механізму дає змогу знизити рівень боргового навантаження та зменшити витрати, пов'язані з обслуговуванням зобов'язань. Водночас це сприяє поліпшенню структури капіталу за рахунок збільшення частки власних джерел фінансування, що загалом підвищує рівень фінансової стійкості підприємства. Розрахунок методу наведено в таблиці 3.5.

Таблиця 3.5

Розрахунок економічного ефекту від скорочення фінансових витрат

Показник	Значення
Фінансові витрати у 2025 році, тис грн	1 152 644
Очікуване скорочення витрат, %	15
Річна економія, тис. грн	172 897

Джерело: розраховано автором на основі [22]

Розрахунок показників, наданих у таблиці надано на основі фактичного обсягу фінансових витрат компанії за 2025 рік у розмірі 1 152 644 тис. грн. Очікуваний ефект визначено шляхом застосування прогнозованого рівня їх

зменшення внаслідок чого отримано річну економію у сумі 172 897 тис. грн, що становить 15% від базового показника.

Реалізація боргових зобов'язань у власний капітал дозволяє зменшити витрати компанії, пов'язані з обслуговуванням боргу. За результатами розрахунків, очікується скорочення фінансових видатків на 172 897 тис. грн протягом року, що свідчить про підвищення ефективності управління фінансовими активами та зниження боргового тягаря.

Підсумкові дані щодо очікуваного економічного ефекту від реалізації визначених напрямів удосконалення наведено в таблиці 3.6

Таблиця 3.6

Сукупний економічний ефект від реалізації запропонованих заходів

Захід	Економічний ефект, тис. грн
Оптимізація запасів	2 195 405
Використання факторингу	785 208
Скорочення фінансових витрат	172 897
Загальний економічний ефект	3 152 510

Джерело: сформовано автором на основі [22]

Отже, загальний прогностичний економічний ефект від впровадження запропонованих заходів становить 3 152 510 тис. грн, що свідчить про вагомий потенціал покращення фінансових показників підприємства завдяки розвитку управління оборотними активами та скороченню витрат.

Найбільшу частку у формуванні цього результату забезпечує оптимізація управління запасами, яка дозволяє отримати економічний ефект у розмірі 2 195 405 тис. грн. Другим за впливом є застосування механізму факторингу, що забезпечує надходження 785 208 тис. грн додаткових коштів і сприяє зміцненню ліквідності підприємства. Окрім цього, скорочення фінансових видатків забезпечує економію на рівні 172 897 тис. грн, що позитивно позначається на кінцевому фінансовому результаті та зменшує боргове навантаження. Для оцінки впливу зазначених заходів на фінансові результати підприємства проведено порівняння ключових показників діяльності у таблиці 3.7

Таблиця 3.7

**Порівняння фактичних та прогнозних показників діяльності ПАТ
«АрселорМіттал Кривий Ріг»**

Показник	2025 рік (факт)	Прогноз після реалізації заходів
Збиток, тис. грн	-8 896 797	-5 743 287
Запаси, тис. грн	14 636 032	12 440 627
Дебіторська заборгованість, тис. грн	3 926 039	3 140 831
Фінансові витрати, тис. грн	1 152 644	979 747

Джерело: сформовано автором на основі [22]

Представлені дані показують, що запровадження сукупності запропонованих заходів здатне суттєво покращити фінансовий стан ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». Завдяки раціоналізації контролю над запасами, прискоренню отримання грошей за сумнівними боргами та зменшенню кредитного тягаря, загальний економічний зиск від впровадження розроблених ідей досягне 3 152 510 тис. грн. Ці зміни дадуть змогу компанії мобілізувати додаткові кошти, які будуть спрямовані на врегулювання актуальних платежів та збільшення платоспроможності організації.

Завдяки втіленню означених кроків передбачається зменшення чистого збитку підприємства з 8 896 797 тис. грн до 5 743 287 тис. грн. Таке зниження збитковості є наслідком більш логічного розподілу ресурсів: кількість товарно-матеріальних цінностей зменшиться до 12 440 627 тис. грн, а суми, що належать компанії, - до 3 140 831 тис. грн. Паралельно, вдосконалення фінансової структури дозволить знизити витрати до 979 747 тис. грн, що разом створює відповідні умови для поступового відновлення стабільності компанії в умовах війни.

Паралельно вдосконалення фінансової структури дозволить скоротити видатки до 979 747 тис. грн, що сукупно створює слушні умови для поступового відновлення стійкості підприємства за умов воєнного стану. Окрім безпосереднього впливу на рівень збитковості, реалізація комплексу заходів

спричиняє суттєві зміни у фінансовій результативності діяльності підприємства.

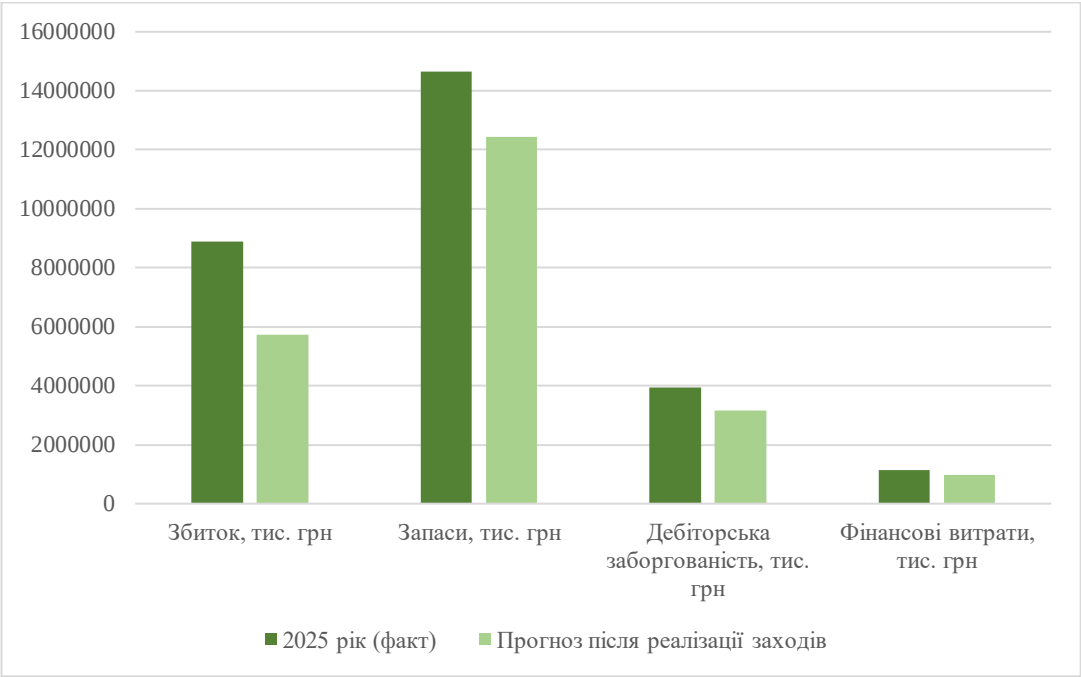

Рис 3.1 Порівняння фактичних та прогнозних показників діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг»

Джерело: сформовано автором

Для визначення динаміки продуктивності використання ресурсів та капіталу комбінату виконано розрахунок прогнозних показників рентабельності на 2026 рік, результати якого представлено у таблиці 3.8.

Таблиця 3.8

Прогнозні показники рентабельності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» на 2026 рік

Показник	2025 рік (факт)	Прогноз на 2026 рік
Рентабельність продажів (ROS), %	-12,59	-8,08
Операційна рентабельність, %	-10,99	-6,93
Рентабельність активів (ROA), %	-6,21	-4,15

Джерело: розраховано автором на основі [22]

Прогнозована динаміка провідних показників рентабельності підприємства на 2026 рік свідчить на поступове зміцнення фінансової результативності: зокрема, збільшення рентабельності продажів (ROS) із -12,59% до -8,08% підтверджує успішність стратегії оптимізації собівартості, де

звуження «збиткового розриву» на 4,51 в.п. виступає показником відновлення маржинальності завдяки ефективному управлінню товарно-матеріальними запасами та пристосуванню витрат до логістичних обмежень. Тоді як збільшення операційної рентабельності з -10,99% до -6,93% свідчить про дієвість заходів з операційного управління, де системна реструктуризація боргу та застосування інструментів факторингу забезпечують комбінату не лише актуальну ліквідність, але й підсилення ефективності внутрішнього операційного циклу. Зрештою, позитивна зміна рентабельності активів (ROA) з -6,21% до -4,15% вказує на раціоналізацію застосування ресурсного потенціалу, що є прямим наслідком «очищення» балансу від надлишкових запасів та прискорення оборотності дебіторської заборгованості, сукупно формуючи підґрунтя для подальшого виходу підприємства на беззбиткову діяльність.

Реалізація запропонованих заходів із фінансового відновлення ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» - оптимізації запасів, застосування факторингу та реструктуризації внутрішньогрупової заборгованості – забезпечить загальний економічний ефект у розмірі 3 152 510 тис. грн. Це дозволить підприємству зменшити боргове навантаження та підвищити платоспроможність, що сприятиме зниженню чистого збитку з 8 896 797 тис. грн до 5 743 287 тис. грн.

Позитивна динаміка прогнозних показників рентабельності на 2026 рік, зокрема збільшення ROS, операційної рентабельності та ROA, свідчить про успішність управління ресурсами та поступове зміцнення фінансової результативності. Сукупність цих кроків створює необхідне підґрунтя для використання ресурсного потенціалу, стабілізації діяльності підприємства та поступового виходу на беззбитковість в умовах воєнного стану.

Висновки до розділу 3

Узагальнення результатів аналізу, проведеного у третьому розділі випускної кваліфікаційної роботи, дозволило обґрунтувати ключові напрями стабілізації фінансово-господарської діяльності ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» в умовах тривалої галузевої кризи та воєнного стану. Завдяки розробці багатофакторної регресійної моделі ($Y = 231419 - 3020049 \times X_1 - 16000000 \times X_2$), де коефіцієнт детермінації становить 72,94\% було математично підтверджено, що надмірна залежність від залучених коштів та іммобілізація капіталу в низьколіквідних матеріальних залишках загрожують підприємству у хронічну збитковість через високу вартість обслуговування боргів. З метою подолання виявлених деструктивних тенденцій та впровадження передового закордонного досвіду було сформовано комплексну програму фінансового оздоровлення. Вона передбачає трансформацію структури пасивів шляхом конвертації внутрішнього боргу перед материнською корпорацією у розмірі 10 489 873 тис. грн у власні кошти через додатковий випуск простих акцій (за аналогією з практикою металургійних компаній NSG Group та G Steel). Крім того, обґрунтовано доцільність переходу до гнучкого накопичення гарантованих складських резервів із диференційованим нормуванням матеріальних ресурсів, а також прискорення мобілізації оборотних активів за рахунок уступки прав вимоги за дебіторською заборгованістю в обсязі 20% від її загального рівня.

Економічне прогнозування підтвердило високу ефективність та взаємопов'язаність усіх запропонованих практичних рекомендацій. Оптимізація обсягів матеріально-виробничих запасів дозволить повернути в господарський обіг раніше заблоковані ресурси на суму 2 195 405 тис. грн. Використання фінансових інструментів факторингу забезпечить додаткове оперативне надходження грошових коштів у розмірі 785 208 тис. грн, а реструктуризація кредиторських зобов'язань зменшить супутні витрати на обслуговування позик, що принесе річну економію у сумі 172 897 тис. грн. Загальний очікуваний

економічний ефект від реалізації розроблених заходів оцінюється у 3 152 510 тис. грн. Це дозволить суттєво покращити платоспроможність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» та забезпечить зниження річного чистого збитку на 35,4% - з поточних 8 896 797 тис. грн до прогнозного рівня 5 743 287 тис. грн. Зведені результати порівняння фактичних та планових параметрів діяльності металургійного комбінату наочно проілюстровані на побудованій діаграмі (Рис. 3.1), яка засвідчує довгострокове зміцнення фінансової стійкості промислового підприємства

ВИСНОВКИ

Сучасне функціонування промислових підприємств України, особливо містоутворюючого гіганта ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг», проходить під безпрецедентним зовнішнім тиском воєнного стану: руйнуванням логістики, дефіцитом енергопостачання та браком кадрів. Це вимагає переходу від класичного скорочення витрат до проактивних стратегій фінансового відновлення.

Перший розділ присвячено теоретичному узагальненню сутності фінансового стану як комплексної категорії та інструменту прийняття стратегічних рішень. Наукові погляди на його природу систематизовано за п'ятьма підходами: ресурсному, результативному, кругообіговому, структурно-балансовому та системному. Дослідження правового поля показало, що оцінка фінансового стану регламентується Законом України «Про бухгалтерський облік...» та НП(С)БО 1, проте існують значні методологічні відмінності між національними правилами та МСФЗ. Зокрема, МСФЗ орієнтується на справедливу вартість активів, модель очікуваних кредитних збитків для дебіторської заборгованості, обов'язкове дисконтування довгострокових боргів та капіталізацію оренди, що суттєво змінює результати аналізу платоспроможності компаній. Головними регуляторними викликами в Україні залишаються брак єдиної методичної бази та труднощі обліку збитків від пошкоджених бойовими діями активів. Методологія діагностики базується на структурно-динамічному аналізі Балансу, коефіцієнтній оцінці ліквідності (через K_{pl} , K_{sl} , K_{al}) та трифакторній моделі визначення фінансової стійкості.

Другий розділ присвячено аналізу діяльності комбінату. Через залізничну логістику витрати підприємства подвоїлися, а удари по інфраструктурі на початку 2026 року завдали збитків на майже 50 млн доларів США. Персонал компанії скоротився на 26,58%, що змусило підвищити зарплату у 2024–2025 роках (на 31,87% та 8,73% відповідно). Через брак інвестицій знос основних засобів перевищив критичні 83,7%. Хронічна збитковість призвела до порушення «золотого правила економіки», хоча темпи зростання доходів

випереджали активи.

Структурний аналіз виявив руйнацію капітальної бази: питома вага власного капіталу впала з 53,55% до від'ємних -4,21% у 2025 році, а частка поточних зобов'язань підскочила до 85,96%. Коефіцієнт поточної ліквідності знизився до критичних 0,51, а абсолютної – до 0,01. Трифакторний аналіз підтвердив кризовий стан: дефіцит джерел покриття запасів (Inv) зріс до 37,38 млрд грн. Квартальне економетричне моделювання (критерій Фішера $< 0,05$) засвідчило, що коливання чистого результату на 72,94% визначаються ліквідністю та автономією. Негативний знак біля чинника ліквідності (X_1) виявив «пастку збитковості» (накопичення неліквідних запасів та боргів покупців), а біля чинника автономії (X_2) – довів, що руйнування капіталу змушує залучати дорогі короткострокові позики.

Третій розділ містить конкретні управлінські рішення для відновлення діяльності комбінату. Для подолання дефіциту капіталу запропоновано конвертувати 10,49 млрд грн внутрішнього боргу перед корпорацією ArcelorMittal у статутний капітал через додаткову емісію акцій. Це виведе власний капітал із від'ємної зони та припинить нарахування відсотків. Також рекомендовано впровадити гібридну стратегію створення запасів (скорочення залишків сировини на 15%), факторинг дебіторської заборгованості та оптимізувати енергозабезпечення (сухе гасіння коксу, когенерація, нічний прокат).

Сукупний економічний ефект від заходів становитиме 3 152 510 тис. грн, що знизить прогнозований чистий збиток на 35,4% – до 5 743 287 тис. грн. Як наслідок, покращаться прогнозні показники на 2026 рік: рентабельність продажів (ROS) – з -12,59% до -8,08%, операційна – з -10,99% до -6,93%, а рентабельність активів (ROA) – з -6,21% до -4,15%. Реалізація цього комплексу рішень нівелює воєнні ризики та закладе надійне підґрунтя для повного виходу комбінату на рівень беззбитковості.

Головним науковим та практичним підсумком проведеного дослідження є доведення того, що в умовах форс-мажорного середовища фінансова стійкість

підприємства перестає бути результатом лише внутрішнього операційного менеджменту. Вона перетворюється на динамічну здатність системи адаптуватися до екстремальних зовнішніх шоків через нестандартні корпоративні та технологічні трансформації.

Досвід ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» наочно демонструє, що класичні інструменти фінансового аналізу в кризових умовах можуть викривляти реальний стан справ (створюючи «пастки ліквідності» чи демонструючи умовну технічну неспроможність). Тому управління капіталом і рентабельністю має базуватися на принципах гнучкості: заміні традиційного фінансування інструментами внутрішньогрупової реструктуризації, переході від мінімізації витрат до диверсифікації ресурсних та енергетичних ризиків, а також на випереджаючому управлінні оборотними коштами.

Втілення запропонованого у роботі підходу доводить, що навіть глибока застійна збитковість містоутворюючого гіганта не є вироком, якщо підприємство зберігає внутрішній потенціал ділової активності та має доступ до глобальних інструментів підтримки материнської компанії. Синергія фінансової інженерії (конвертація боргів), оптимізації логістичних ланцюгів та технологічної автономізації є єдиним дієвим вектором, здатним перевести підприємство зі стратегії виживання до стратегії капітального відродження. Положення та висновки роботи мають універсальний характер і можуть слугувати методологічним орієнтиром для відновлення всього гірничо-металургійного комплексу України у посткризовий період.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Офіційний вебпортал ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/about/our-management> (дата звернення: 10.06.2026).
2. АрселорМіттал Кривий Ріг: інформація про виробника. *GMK Center*. 2025. URL: <https://gmk.center/ua/manufacturer/arselormittal-krivij-rig/> (дата звернення: 10.06.2026).
3. АрселорМіттал Кривий Ріг у 2024 році сплатив 6,6 млрд грн податків. *GMK Center*. 2026. URL: <https://gmk.center/ua/news/arselormittal-krivij-rig-splativ-8-5-mlrd-grn-podatki-v-u-2025-roci/> (дата звернення: 10.06.2026).
4. Від модернізації до гуманітарної підтримки: як ArcelorMittal змінював Кривий Ріг. *Delo.ua*. 2025. URL: <https://delo.ua/business/vid-modernizaciyi-do-gumanitarnoyi-pidtrimki-yak-arselormittal-zminyuvav-krivii-rig-dva-desyatilittya-457045/> (дата звернення: 10.06.2026).
5. Люди зі сталі. *Економічна правда*. 2024. URL: <https://epravda.com.ua/projects/liudi-zi-stali/dosvid-robitnici-800142/> (дата звернення: 10.06.2026).
6. Проєкти: АрселорМіттал. *Українська правда*. 2025. URL: <https://www.pravda.com.ua/projects/2025/10/28/8004757/> (дата звернення: 10.06.2026).
7. Підтримка українців : АрселорМіттал. URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/support-of-ukrainians> (дата звернення: 10.06.2026).
8. Тяготи війни: з якими викликами зіткнувся АрселорМіттал Кривий Ріг в умовах воєнного часу. *Delo.ua*. 2023. URL: <https://delo.ua/industry/tyagoti-viini-z-yakimi-viklikami-zitknuvsya-arselormittal-krivii-rig-v-umovakh-vojenного-casu-436154/> (дата звернення: 10.06.2026).
9. За два місяці росіяни знищили 12 локомотивів АрселорМіттал Кривий Ріг. *ЦТС*. 2024. URL: <https://cfts.org.ua/> (дата звернення: 10.06.2026).
10. АрселорМіттал Кривий Ріг зупиняє частину виробництва через логістичні

- збої Укрзалізниці. *Delo.ua*. 2024. URL: <https://delo.ua/news/arselormittal-krivii-rig-zupinyaie-castinu-virobnictva-cerez-logisticni-zboyi-ukrzaliznici-465189/> (дата звернення: 10.06.2026).
11. АрселорМіттал: витрати на логістику зростуть. *Railinsider*. 2024. URL: <https://www.railinsider.com.ua/arselormittal-vytraty-na-logistyku-zrostut/> (дата звернення: 10.06.2026).
12. Reuters. ArcelorMittal to close unit at Ukraine plant amid green rules. 2026. URL: <https://www.reuters.com/sustainability/climate-energy/arcelor-mittal-close-unit-ukraine-plant-amid-green-rules-russian-attacks-2026-01-26/> (дата звернення: 10.06.2026).
13. Бланк І. О. Управління фінансовою безпекою підприємства : підручник. Київ : Ельга, 2023. 784 с.
14. Journal of International Systems Engineering and Management. 2024. № 4. URL: https://www.jisem-journal.com/download/04_JISEM.pdf (дата звернення: 17.04.2026).
15. Trade-Off Theory, Pecking Order Theory and Market Timing Theory : A Comprehensive Review of Capital Structure Theories. 2024. URL: <https://www.researchpublish.com/upload/book/Trade-Off%20Theory-94.pdf> (дата звернення: 17.04.2026).
16. Звіт про управління ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2022 рік. 2023. 67 с.
17. Фінансова звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2023 рік. *Clarity Project*. URL: <https://clarity-project.info/edr/24432974/company-finances?year=2023&mode=yearly>
18. Фінансова звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2024 рік. *Clarity Project*. URL: <https://clarity-project.info/edr/24432974/company-finances?year=2024&mode=yearly>
19. Фінансова звітність ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг» за 2025 рік. *Clarity Project*. URL: <https://clarity-project.info/edr/24432974/company-finances?year=2025&mode=yearly>

20. Annual Report 2025: ArcelorMittal S.A. Luxembourg : ArcelorMittal, 2026.
URL: <https://corporate.arcelormittal.com/investors/results-and-reports> (дата звернення: 10.06.2026).
21. Статут ПАТ «АрселорМіттал Кривий Ріг». 2024. URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/wp-content/uploads/2024/01/statut-amkr-28-12-2023.pdf>
22. Звіт за 2022 рік: Ознайомитися з підсумками першого року повномасштабної війни, коли завантаженість потужностей впала до 20–25%, можна у матеріалі на галузевому порталі [Metalurg Online](#). Також доступний детальний офіційний [Звіт про управління ПАТ «АМКР» за 2022 рік у PDF](#). [1, 2]
23. Звіт за 2023 рік: Офіційне повідомлення про результати роботи та стабілізацію виробництва на рівні 25–30% опубліковано безпосередньо на преспорталі компанії: [«АрселорМіттал Кривий Ріг» повідомляє виробничі результати за 2023 рік](#). [1]
24. «АрселорМіттал Кривий Ріг» повідомляє виробничі результати за 2024 рік : публікація пресцентру підприємства. 2025. URL: <https://ukraine.arcelormittal.com/media/news/arselormittal-krivyy-rih-povidomliaie-vyrobnychi-rezultaty-za-2024-rik-2> (дата звернення: 15.06.2026).
25. АрселорМіттал Кривий Ріг оприлюднив виробничі результати за 2025 рік : пресреліз Metalurg Online / Дніпропетровська інвестиційна агенція (DIA) ; опублік. на Delo.ua. 2026. URL: <https://delo.ua/news/arselormittal-krivii-rig-oprilyudniv-virobnici-rezultati-za-2025-rik-458331/> (дата звернення: 15.06.2026).
26. Про освіту : Закон України від 05.09.2017 № 2145-VIII. *Законодавство України* / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4196-20#n174> (дата звернення: 15.06.2026).
27. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 «Загальні

- вимоги до фінансової звітності» : Наказ Мінфіну від 07.02.2013 № 73. URL: <https://kodeksy.com.ua/buh/psbo/1.htm>
- 28.Методика оцінки фінансового стану підприємств. Міністерство фінансів України. 2025. URL: https://mof.gov.ua/storage/files/Оцінка_фінансового_стану_підприємств31_03_2025.pdf
- 29.Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства : Наказ Мінекономіки від 19.01.2006 № 14.
- 30.Про затвердження Порядку аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації : Наказ ФДМУ від 10.05.2013 № 631.
- 31.Агросвіт : наук.-практ. журнал. 2015. № 10. URL: https://www.agrosvit.info/pdf/10_2015/10.pdf (дата звернення: 17.04.2026).
- 32.АрселорМіттал Кривий Ріг втратив 300 000 тонн експорту сталі через СВМ у першому кварталі 2026 року. *GMK Center*. 2026. URL: <https://gmk.center/ua/opinion/arselormittal-krivij-rig-vtrativ-300-000-tonn-eksportu-stali-cherez-cbam-u-pershomu-kvartali-2026-roku/>
- 33.АрселорМіттал Кривий Ріг зупиняє виробництво на одній із своїх дочок через дефіцит електрики. *Forbes Україна*. 2024. URL: <https://forbes.ua/> (дата звернення: 10.06.2026).
- 34.Варцаба В. І. Сучасні методики аналізу фінансового стану підприємства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 16, ч. 1. С. 165–168.
- 35.Власенко Т. А., Куценко А. О. Управління фінансовою стійкістю підприємства в умовах економічної нестабільності. *Економіка та суспільство*. 2017. № 12. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/12_ukr/107.pdf (дата звернення: 15.06.2026).
- 36.Гринько Т. В., Гвініашвілі Т. З. Обґрунтування інструментарію управління ризиками інноваційної діяльності підприємства. *Економіка та*

- суспільство*. 2018. № 15. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/15_ukr/32.pdf (дата звернення: 15.06.2026).
37. Філіппов В. Ю., Ковтун О. В. Стратегічні орієнтири розвитку підприємств важкої промисловості України в кризовий період. *Економіка: реалії часу*. 2023. № 4. URL: <https://economics.op.edu.ua/ejopu/2023/No4/37.pdf> (дата звернення: 15.06.2026).
38. Шевченко М. П. Трансформація фінансово-економічних систем в умовах цифровізації промислового сектору. *Економічні трансформації*. 2024. № 8. URL: <https://transformations.in.ua/index.php/journal/article/view/8/8> (дата звернення: 15.06.2026).
39. Бондарчук Н. В., Грицай О. І. Оцінка інвестиційної привабливості металургійної галузі України в сучасних умовах. *Ефективна економіка*. 2024. № 3. URL: <https://nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/3793/3828> (дата звернення: 15.06.2026).
40. Ткаченко С. А., Мельник Л. В. Механізми залучення іноземних інвестицій у модернізацію промислових підприємств. *Інвестиції: практика та досвід*. 2016. № 20. URL: http://www.investplan.com.ua/pdf/20_2016/14.pdf (дата звернення: 15.06.2026).
41. Зачосова Н. В., Куліковська А. Ю. Управління фінансовою безпекою як складова забезпечення економічної стійкості фінансових установ. *Економіка та суспільство*. 2017. № 10. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/10_ukr/137.pdf (дата звернення: 15.06.2026).
42. Коваль В. В. Модернізація економіки та фінансовий моніторинг підприємств. *Сучасна економіка*. 2024. № 44. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/issue/44-2024/koval.pdf>
43. Лазаришина І. Д., Оліцька О. С. Фінансовий аналіз у системі управління підприємством. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського*. 2018. Т. 29 (68), № 3. С. 195–201.

- 44.Методи аналізу фінансового стану промислових підприємств. *Економіка та суспільство*. 2021. № 7. URL: https://economyandsociety.in.ua/journals/7_ukr/142.pdf
- 45.Снитюк О. І., Бережна Л. В., Гончаренко І. Г. Математичні методи та моделі оцінювання фінансового стану підприємства. *Проблеми сучасних трансформацій. Серія: Економіка та управління*. 2025. № 17. URL: <https://reicst.com.ua/pmt/article/view/2025-17-11-01/2025-17-11-01> (дата звернення: 15.06.2026).
- 46.Курило В. І. Адміністративно-правове регулювання фінансового контролю в промисловому секторі України. *Публічне право*. 2021. № 42. URL: <https://www.publichne-pravo.com.ua/files/42/pdf/6.pdf> (дата звернення: 15.06.2026).
- 47.Коваленко М. В. Напрями стимулювання соціально-економічного розвитку регіонів в умовах децентралізації фінансів. *Соціально-економічний розвиток регіонів : зб. наук. праць*. URL: <https://ser.net.ua/index.php/SER/article/download/181/192/371> (дата звернення: 15.06.2026).
- 48.Нікольчук Ю., Лопатовська О. Особливості аналізу фінансового стану підприємств в умовах воєнного стану. *Моделювання розвитку економічних систем* (Modeling the Development of the Economic Systems). 2024. № 4. URL: <https://mdes.khmnua.edu.ua/index.php/mdes/article/view/476/472> (дата звернення: 15.06.2026).
- 49.Li X., Xue L., Liang J. Macro-Financial Condition Index Construction and Forecasting Based on Machine Learning Techniques: Empirical Evidence from China. *Symmetry*. 2025. Vol. 17, no. 6. P. 904. URL: <https://www.mdpi.com/2073-8994/17/6/904> (дата звернення: 15.06.2026).
- 50.Тульчинська Н. О., Нікітіна О. В. Проблеми оцінки фінансового стану підприємства та їх подолання. *Економічний вісник НТУУ «КПІ»*. 2018. URL: <https://www.semanticscholar.org/paper/074fa3514dce03394bc62cb6db26ed24>

e9446dad

51. Cecchetti S. G., Schoenholtz K. L. Structural Changes in Global Financial Markets and Monetary Policy Transmission. *Federal Reserve Economic Research: Discussion Papers*. 2025. URL: <https://www.federalreserve.gov/econres/feds/files/2025054pap.pdf> (дата звернення: 15.06.2026).
52. Гудзь П. В. Джерела формування фінансового капіталу підприємства. *Фінансова академія (FAAF)*. 2023. URL: <https://magazine.faaf.org.ua/dzherela-formuvannya-finansovogo-kapitalu-pidpriemstva.html> (дата звернення: 15.06.2026).
53. Левченко О. М., Осадчий О. А. Напрями підвищення конкурентоспроможності промислових підприємств на засадах інновацій. *Економіка підприємств: наукові дослідження (КНТУ)*. 2024. № 4 (37). URL: [https://economics.kntu.kr.ua/pdf/4\(37\)/27.pdf](https://economics.kntu.kr.ua/pdf/4(37)/27.pdf) (дата звернення: 15.06.2026).
54. Argon Сервіс. Енергоефективність у зварюванні: як знизити витрати без втрати якості : експертний матеріал. 2025. URL: <https://argon.in.ua/enerhoefektyvnist-u-zvariuvanni-yak-znyzyty-vytraty-bez-vraty-yakosti/> (дата звернення: 15.06.2026).
55. Pareto. Ключові показники для оцінки фінансової стійкості бізнесу : аналітичний огляд консалтингової компанії. 2024. URL: <https://pareto.com.ua/ua/blog/klyuchovi-pokazniki-dlya-oczinki-finansovoyi-stijkosti-biznesu/> (дата звернення: 15.06.2026).
56. АТ «ОТП Банк». Кредитування бізнесу: Факторинг : офіційне керівництво з фінансових послуг. 2026. URL: <https://bank.com.ua/credit/factoring> (дата звернення: 15.06.2026).
57. AW-Therm. Промислова енергоефективність 2026: оптимізація систем HVAC та TCO : технічний огляд інженерного порталу. 2026. URL: <https://aw-therm.com.ua/promyslova-energoefektyvnist-2026-tco-hvac/> (дата звернення: 15.06.2026).

58. Реструктуризація боргу в металургії: нові підходи : практичні рекомендації для бухгалтерів. *Buhgalter911*. 2024. URL: <https://buhgalter911.com/uk/consultations/post-1095494.html> (дата звернення: 15.06.2026).
59. Державна податкова служба України. Утилізація вторинних ресурсів та енергоефективність промисловості України : інформаційно-аналітичний матеріал пресцентру. 2024. URL: <https://tax.gov.ua/media-tsentr/novini/587078.html> (дата звернення: 15.06.2026).
60. EFC Group. Факторинг: як швидко отримати кошти за дебіторською заборгованістю : практичний посібник для фінансових менеджерів. 2025. URL: <https://efc-group.com.ua/faktorynh-yak-shvydko-otrymaty-koshty-za-debitorskoiiu-zaborhovanistiu/> (дата звернення: 15.06.2026).
61. BondBlox. ArcelorMittal to take full control of joint venture with CLN Coils : corporate market news and analysis. 2024. URL: <https://bondblox.com/news/arcelormittal-to-take-full-control-of-joint-venture-with-cln-coils> (дата звернення: 15.06.2026).
62. ЗІР ДПС. Щодо переоцінки оборотних та необоротних активів суб'єктів господарювання : роз'яснення з офіційної бази знань податкового законодавства. 2025. URL: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=43260> (дата звернення: 15.06.2026).

Додаток А

Фінансова звітність за 2023 рік

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ"
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛ., М. КРИВИЙ РІГ, ВУЛ. ОРДЖОНІКІДЗЕ, БУД. 1
(ПАТ "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ")

Код за ЄДРПОУ: [24432974](#)

Дата звіту	28.02.2024
Період	2023 рік, 12 міс
Бухгалтер	Задорожний Павло Вікторович
КАТОТГ	UA12060170010378670
Кількість працівників	15 065

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	105 935.00	95 807.00
первісна вартість	1001	742 072.00	715 693.00
накопичена амортизація	1002	636 137.00	619 886.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	3 875 963.00	6 765 595.00
Основні засоби	1010	18 996 729.00	18 468 194.00
первісна вартість	1011	125 500 198.00	128 437 676.00
знос	1012	106 503 469.00	109 969 482.00
Інвестиційна нерухомість	1015	715.00	681.00

Продовження додатку А

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
первісна вартість	1016	7 128.00	7 500.00
знос	1017	6 413.00	6 819.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	22 979 342.00	25 330 277.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	14 021 719.00	10 842 192.00
Виробничі запаси	1101	6 416 427.00	5 788 371.00
Незавершене виробництво	1102	6 893 670.00	3 700 672.00
Готова продукція	1103	711 622.00	1 353 149.00

Продовження додатку А

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	7 486 969.00	6 071 880.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	157 981.00	383 028.00
з бюджетом	1135	6 515 960.00	3 137 632.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	241 050.00	246 524.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	954 053.00	523 938.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	954 053.00	523 938.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	

Продовження додатку А

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	325 687.00	496 247.00
Усього за розділом II	1195	29 703 419.00	21 701 441.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	52 682 761.00	47 031 718.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 859 533.00	3 859 533.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	27 058 029.00	26 672 914.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	27 058 029.00	26 672 914.00
Резервний капітал	1415	578 930.00	578 930.00

Продовження додатку А

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-3 283 553.00	-15 094 583.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	28 212 939.00	16 016 794.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	1 820 270.00	2 119 824.00
Довгострокові кредити банків	1510	2 475 694.00	2 272 107.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	265 115.00	205 383.00
Довгострокові забезпечення	1520	1 485 275.00	1 801 248.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	

Продовження додатку А

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	6 046 354.00	6 398 562.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	2 536 382.00	6 412 711.00
товари, роботи, послуги	1615	9 152 068.00	9 339 115.00
розрахунками з бюджетом	1620	68 286.00	181 931.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	89 281.00
розрахунками зі страхування	1625	185 274.00	181 456.00
розрахунками з оплати праці	1630	849 775.00	856 814.00
за одержаними авансами	1635	837 036.00	1 251 274.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	8 115.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	4 786 532.00	6 393 061.00

Продовження додатку А

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Усього за розділом III	1695	18 423 468.00	24 616 362.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	52 682 761.00	47 031 718.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	41 848 635.00	43 818 410.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестрахування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	50 635 909.00	55 829 721.00

Продовження додатку А

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
збиток	2095	8 787 274.00	12 011 311.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	429 403.00	596 185.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	1 679 688.00	1 805 121.00
Витрати на збут	2150	33 255.00	42 846.00
Інші операційні витрати	2180	190 963.00	797 304.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00

Продовження додатку А

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
збиток	2195	10 261 777.00	14 060 397.00
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	48 123.00	25 141.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 508 095.00	1 155 305.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		36 169 884.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
збиток	2295	11 721 749.00	51 360 445.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-89 281.00	2 351 341.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
збиток	2355	11 811 030.00	49 009 104.00

Додаток Б

Фінансова звітність за 2024 рік

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ"
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛ., М. КРИВИЙ РІГ, ВУЛ. ОРДЖОНІКІДЗЕ, БУД. 1
(ПАТ "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ")

Код за ЄДРПОУ: [24432974](#)

Дата звіту	03.03.2025
Період	2024 рік, 12 міс
Бухгалтер	Задорожний Павло Вікторович
КАТОТТГ	UA12060170010378670
Кількість працівників	13 273

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	95 807.00	136 575.00
первісна вартість	1001	715 693.00	760 624.00
накопичена амортизація	1002	619 886.00	624 049.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	6 765 595.00	7 221 231.00
Основні засоби	1010	18 468 194.00	19 904 180.00
первісна вартість	1011	128 437 676.00	133 885 898.00
знос	1012	109 969 482.00	113 981 718.00
Інвестиційна нерухомість	1015	681.00	653.00

Продовження додатку Б

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
первісна вартість	1016	7 500.00	5 608.00
знос	1017	6 819.00	4 955.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	25 330 277.00	27 262 639.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	10 842 192.00	14 687 451.00
Виробничі запаси	1101	5 788 371.00	7 365 740.00
Незавершене виробництво	1102	3 700 672.00	5 671 178.00
Готова продукція	1103	1 353 149.00	1 650 533.00

Продовження додатку Б

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестрахування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	6 071 880.00	5 024 433.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	383 028.00	356 797.00
з бюджетом	1135	3 137 632.00	3 120 787.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	246 524.00	231 867.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	523 938.00	488 391.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	523 938.00	488 391.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	

Продовження додатку Б

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	496 247.00	553 290.00
Усього за розділом II	1195	21 701 441.00	24 463 016.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	47 031 718.00	51 725 655.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 859 533.00	3 859 533.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	26 672 914.00	26 901 519.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	26 672 914.00	26 901 519.00
Резервний капітал	1415	578 930.00	578 930.00

Продовження додатку Б

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-15 094 583.00	-23 943 546.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	16 016 794.00	7 396 436.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	2 119 824.00	1 680 612.00
Довгострокові кредити банків	1510	2 272 107.00	3 352 891.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	205 383.00	169 080.00
Довгострокові забезпечення	1520	1 801 248.00	2 195 194.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	

Продовження додатку Б

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Призовий фонд	1540	0.00	
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	6 398 562.00	7 397 777.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	6 412 711.00	6 022 353.00
товари, роботи, послуги	1615	9 339 115.00	11 153 994.00
розрахунками з бюджетом	1620	181 931.00	492 732.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	89 281.00	10.00
розрахунками зі страхування	1625	181 456.00	229 014.00
розрахунками з оплати праці	1630	856 814.00	1 071 575.00
за одержаними авансами	1635	1 251 274.00	9 857 854.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	2 400.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	6 393 061.00	8 101 520.00

Продовження додатку Б

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Усього за розділом III	1695	24 616 362.00	36 931 442.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	47 031 718.00	51 725 655.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	64 591 407.00	41 848 635.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховування	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	69 042 126.00	50 635 909.00

Продовження додатку Б

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
збиток	2095	4 450 719.00	8 787 274.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	375 811.00	429 403.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	2 278 484.00	1 679 688.00
Витрати на збут	2150	35 567.00	33 255.00
Інші операційні витрати	2180	690 180.00	190 963.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
збиток	2195	7 079 139.00	10 261 777.00

Продовження додатку Б

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	64 246.00	48 123.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 818 110.00	1 508 095.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
збиток	2295	8 833 003.00	11 721 749.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-15 960.00	-89 281.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
збиток	2355	8 848 963.00	11 811 030.00

Додаток В

Фінансова звітність за 2025 рік

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ"
ДНІПРОПЕТРОВСЬКА ОБЛ., М. КРИВИЙ РІГ, ВУЛ. ОРДЖОНІКІДЗЕ, БУД. 1
(ПАТ "АРСЕЛОРМІТТАЛ КРИВИЙ РІГ")

Код за ЄДРПОУ: [24432974](#)

Дата звіту	27.02.2026
Період	2025 рік, 12 міс
Бухгалтер	Задорожний Павло Вікторович
КАТОТТГ	UA12060170010378670
Кількість працівників	12 644

Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	136 575.00	126 512.00
первісна вартість	1001	760 624.00	762 413.00
накопичена амортизація	1002	624 049.00	635 901.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	7 221 231.00	7 146 641.00
Основні засоби	1010	19 904 180.00	23 044 243.00
первісна вартість	1011	133 885 898.00	141 827 932.00
знос	1012	113 981 718.00	118 783 689.00
Інвестиційна нерухомість	1015	653.00	712.00

Продовження додатку В

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
первісна вартість	1016	5 608.00	35 389.00
знос	1017	4 955.00	34 677.00
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
1036	1036	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	0.00	
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	0.00	
Усього за розділом I	1095	27 262 639.00	30 318 108.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	14 687 451.00	14 636 032.00
Виробничі запаси	1101	7 365 740.00	9 038 929.00
Незавершене виробництво	1102	5 671 178.00	4 321 957.00

Продовження додатку В

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Готова продукція	1103	1 650 533.00	1 275 146.00
Товари	1104	0.00	
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	5 024 433.00	3 926 039.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	356 797.00	464 008.00
з бюджетом	1135	3 120 787.00	3 719 213.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	0.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	0.00	
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	231 867.00	175 583.00
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	488 391.00	439 537.00
Готівка	1166	0.00	
Рахунки в банках	1167	488 391.00	439 537.00
Витрати майбутніх періодів	1170	0.00	
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	

Продовження додатку В

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	553 290.00	289 329.00
Усього за розділом II	1195	24 463 016.00	23 649 741.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	51 725 655.00	53 967 849.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітної періоду, тис. грн	На кінець звітної періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	3 859 533.00	3 859 533.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	26 901 519.00	26 130 249.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	26 901 519.00	26 130 249.00
Резервний капітал	1415	578 930.00	578 930.00

Продовження додатку В

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-23 943 546.00	-32 840 343.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	7 396 436.00	-2 271 631.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	1 680 612.00	2 325 235.00
Довгострокові кредити банків	1510	3 352 891.00	5 071 135.00
Інші довгострокові зобов'язання	1515	169 080.00	193 172.00
Довгострокові забезпечення	1520	2 195 194.00	2 260 567.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	0.00	
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	

Продовження додатку В

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	7 397 777.00	9 850 109.00
Ш. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	0.00	
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	6 022 353.00	4 586 851.00
товари, роботи, послуги	1615	11 153 994.00	13 089 392.00
розрахунками з бюджетом	1620	492 732.00	523 291.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	10.00	13.00
розрахунками зі страхування	1625	229 014.00	240 465.00
розрахунками з оплати праці	1630	1 071 575.00	1 132 702.00
за одержаними авансами	1635	9 857 854.00	16 324 448.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	0.00	
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	2 400.00	2 349.00
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	8 101 520.00	10 489 873.00

Продовження додатку В

Назва рядка	Код рядка	На початок звітнього періоду, тис. грн	На кінець звітнього періоду, тис. грн
Усього за розділом III	1695	36 931 442.00	46 389 371.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	51 725 655.00	53 967 849.00

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	70 634 443.00	64 591 407.00
Чисті зароблені страхові премії	2010		0.00
Премії підписані, валова сума	2011		0.00
Премії, передані у перестраховання	2012		0.00
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013		0.00
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014		0.00
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	75 361 466.00	69 042 126.00

Продовження додатку В

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070		0.00
збиток	2095	4 727 023.00	4 450 719.00
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105		0.00
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110		0.00
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111		0.00
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112		0.00
Інші операційні доходи	2120	494 499.00	375 811.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121		0.00
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122		0.00
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123		0.00
Адміністративні витрати	2130	2 597 859.00	2 278 484.00
Витрати на збут	2150	44 127.00	35 567.00
Інші операційні витрати	2180	888 099.00	690 180.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181		0.00
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182		0.00
збиток	2195	7 762 609.00	7 079 139.00

Продовження додатку В

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис.грн
Дохід від участі в капіталі	2200		0.00
Інші фінансові доходи	2220	18 469.00	64 246.00
Інші доходи	2240		0.00
Дохід від благодійної допомоги	2241		0.00
Фінансові витрати	2250	1 152 644.00	1 818 110.00
Втрати від участі в капіталі	2255		0.00
Інші витрати	2270		0.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275		0.00
збиток	2295	8 896 784.00	8 833 003.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	-13.00	-15 960.00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305		0.00
збиток	2355	8 896 797.00	8 848 963.00

ЗГОДА здобувача освіти Державного університету економіки і технологій про перевірку кваліфікаційної роботи на прояви академічного плагіату та розміщення в Репозитарії ДУЕТ

Я, Спінова Яніна Олександрівна, підтримую політику Державного університету економіки і технологій з академічної доброчесності і відкритого доступу. Стверджую, що кваліфікаційна бакалаврська робота *«Оцінка та шляхи покращення фінансового стану підприємства»* виконана самостійно та не містить академічного плагіату. Я не надавала і не одержувала недозволену допомогу під час підготовки цієї роботи. Використання ідей, результатів і текстів інших авторів мають покликання на відповідне джерело.

Із чинним Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах здобувачів вищої освіти Державного університету економіки і технологій ознайомена. Чітко усвідомлюю, що в разі виявлення у кваліфікаційній роботі порушення норм академічної доброчесності робота не допускається до захисту або оцінюється незадовільно.

Також я поінформована, що відповідно до пункту 5.8 «Положення про Репозитарій (електронну базу даних) Державного університету економіки і технологій» згадана робота буде розміщена в Електронному архіві Університету (Репозитарії ДУЕТ) та ознайомлений/на з умовами такого розміщення.

(підпис)

Яніна СПІНОВА

(Ім'я, ПРІЗВИЩЕ)

10.06.2026

(дата)